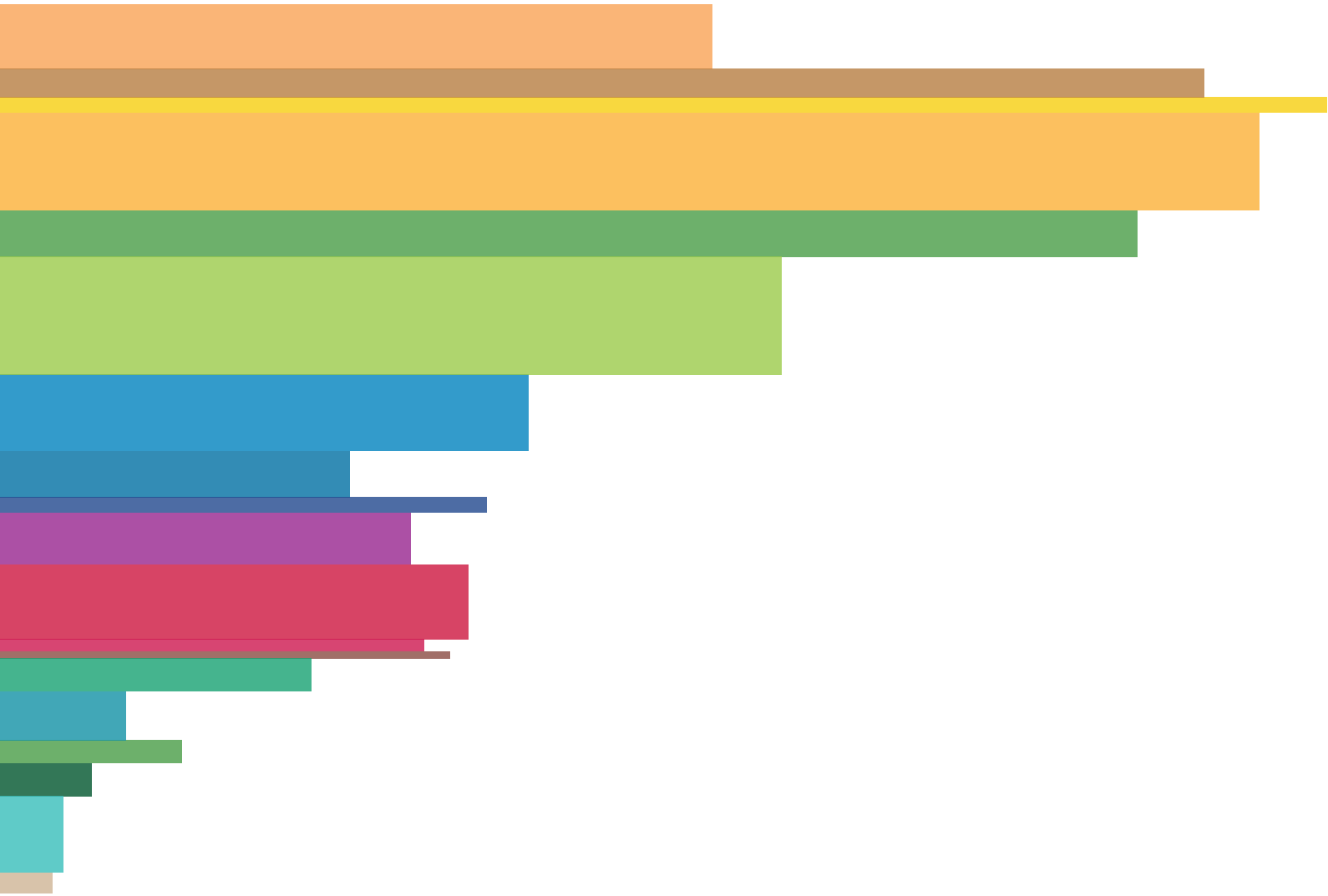

Omgevingsvisie Hoorn

Concept 1.0

September 2021

GEMEENTE HOORN

GEMEENTE HOORN

KUIPER COMPAGNONS

Voorwoord

P.M.

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**7**
	Wat is de Omgevingsvisie Hoorn?	8
	Hoe en met wie hebben we de visie gemaakt?	9
2.	**Hoorn in de regio**	**11**
	Nationaal	12
	Provinciaal	13
	Noord-Holland Noord en Westfriesland	14
	Meer stad worden	16
3.	**De Hoornse kwaliteiten**	**19**
4.	**De vijf Hoornse opgaven**	**23**
4.1	Bestaande en nieuwe stads- en woonwijken aantrekkelijk maken	25
4.2	Voortbouwen op economische en toeristische kansen	29
4.3	Bereikbaarheid via weg, spoor en water verbeteren	33
4.4	Werken aan een socialere, gezondere en veiligere omgeving	37
4.5	Verder verduurzamen en vergroenen	41
5.	**Visie in kaart**	**45**
5.1	Wat is onze visie?	46
5.2	Kwaliteiten	51
5.3	Bestaande stad	53
5.4	Ontwikkelingen	55
6.	**Werken met de Omgevingsvisie**	**57**
6.1	Monitoring en andere instrumenten van de Omgevingswet	58
6.2	Samenwerking en rol van de gemeente	59
6.3	Beoogde investeringen en dekking	60
6.4	Wet voorkeursrecht gemeenten - Zevenhuis	61
6.5	Spelregels voor nieuwe initiatieven	62
Colofon		**63**
Bijlage		**65**
B.1	Samenvatting	66

Hoofdstuk 1

Inleiding

Dit is de Omgevingsvisie van de gemeente Hoorn. Hierin beschrijven we onze visie op onze ‘fysieke leefomgeving’. Dit gaat over veel verschillende onderwerpen. Onder ‘fysieke leefomgeving’ verstaan we bijvoorbeeld landschap, natuur, water, milieu, verkeer en vervoer, wonen, economie en cultureel erfgoed. We maken deze visie op onze omgeving omdat de ruimte beperkt is en we scherpe keuzes moeten maken wat we waar wel of niet willen ontwikkelen of behouden. Niet alles kan overal. We maken de Omgevingsvisie ook omdat het een (verplicht) onderdeel is van een nieuwe landelijke wet die volgend jaar ingaat, de Omgevingswet. We hebben de Omgevingsvisie samen met inwoners, ondernemers en partners van de gemeente gemaakt. Er bleek een grote betrokkenheid om mee te denken over de toekomst van Hoorn. De gemeente is hier erg blij mee. Het heeft de Omgevingsvisie beter gemaakt.

Wat is de Omgevingsvisie Hoorn?

De Omgevingsvisie van de gemeente Hoorn beschrijft de keuzes die we vandaag moeten maken, om in 2040 als stad nog sterker, mooier en duurzamer te zijn. Wat dit precies inhoudt, beschrijven we verder in hoofdstuk 4 en 5. Een belangrijke keuze die we maken is om ‘Meer stad’ te worden. Deze keuze leggen we uit in hoofdstuk 3. We gebruiken de Omgevingsvisie als zogenoemde ‘stip op de horizon’ bij het uitwerken van onze plannen en ideeën. Een Omgevingsvisie gaat over de ruimte om ons heen, bijvoorbeeld over landschap, natuur, water, milieu, verkeer en vervoer, wonen, economie en cultureel erfgoed. We maken dus keuzes over onze omgeving. Deze keuzes gaan over wat we waardevol vinden en willen beschermen. De keuzes gaan ook over wat voor nieuwe ontwikkelingen we willen en waar deze moeten komen.

In de Omgevingsvisie beschrijven we daarom eerst de kwaliteiten van onze gemeente. Vervolgens geven we met heldere keuzes en duidelijke kaartbeelden aan met welke plannen en ideeën we tot 2040 aan de slag gaan. Op deze manier weet iedereen hoe de gemeente Hoorn zich tot 2040 zal ontwikkelen.

Deze Omgevingsvisie is een verplicht instrument onder de Omgevingswet, die waarschijnlijk op 1 juli 2022 ingaat. Deze wet bundelt 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Het doel is dat hierdoor meer snelheid, flexibiliteit en samenhang komt in de ruimtelijke ontwikkeling. De Omgevingsvisie is een belangrijke stap bij de invoering van de wet in de gemeente Hoorn. De Omgevingsvisie Hoorn vervangt de structuurvisie Hoorn uit 2013.

Hoe en met wie hebben we de visie gemaakt?

We hebben de Omgevingsvisie samen met inwoners, ondernemers en andere lokale en regionale partners van de stad gemaakt. Door de coronasituatie is hierbij (bijna) volledig online samengewerkt. Gelukkig was er ook online een grote interesse om mee te denken en te werken aan deze visie op de toekomst van de gemeente Hoorn.

De gemeenteraad van Hoorn heeft op 8 december 2020 een besluit genomen over de uitgangspunten en het proces van de Omgevingsvisie. Daarna is in de 'Contourennota' bestaand beleid samengevat. Dit is de inhoudelijke basis voor de Omgevingsvisie.

In april 2021 hebben we - tijdens de 'gesprekken met de stad' - met vele partners van de gemeente Hoorn (lokaal en regionaal) gesproken. Met hen is gesproken over de belangrijkste ontwikkelingen die ons te wachten staan. We hebben inwoners, ondernemers en organisaties via verschillende kanalen voor deze gesprekken uitgenodigd. De deelnemers bestonden uit ruim negentig inwoners, verschillende ondernemers en dertig maatschappelijke organisaties, maar bijvoorbeeld ook de provincie, het hoogheemraadschap, het PWN, de GGD, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst. Tijdens verschillende bijeenkomsten hebben we met hen gesproken over de toekomst van de gemeente Hoorn. Ook hebben we door het gebruik van het forum 'Voor een mooie stad' en een enquête (die bijna 450 keer is ingevuld) waardevolle informatie opgehaald. Al deze inbreng is verwerkt in deze Omgevingsvisie. We zijn blij met het doorlopen proces en bedanken iedereen die heeft meegewerkt aan deze visie.

Hoofdstuk 2

Hoorn in de regio

De wereld houdt niet op bij onze gemeentegrenzen. Sterker nog, in de regio zijn vergelijkbare uitdagingen en we werken ook met het Rijk en de provincie samen aan de toekomst. Daarom sluiten we zoveel mogelijk aan op nationale, provinciale en regionale visies (zie volgende pagina's voor toelichting). We versterken onze regionale rol als 'krachtige centrumstad'. Daarvoor werken we samen op het gebied van bijvoorbeeld wonen, werken, voorzieningen, toerisme, verkeer, digitale netwerken, energie en de kwaliteit van het landschap.

Nationaal

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)
Net als gemeenten en provincies heeft ook het Rijk een Omgevingsvisie opgesteld. Hierin worden keuzes gemaakt hoe we over dertig jaar nog steeds prettig, veilig en gezond in Nederland wonen, werken en recreëren. De vraagstukken zijn groot en ingewikkeld. Denk aan het bouwen van een miljoen nieuwe woningen, ruimte voor duurzame energie, aanpassen aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een schonere economie en de omschakeling naar andere vormen van landbouw. Deze vraagstukken vragen meer ruimte dan zomaar beschikbaar is in ons land.

In de NOVI zijn de volgende vier doelen beschreven:

Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie

Duurzame economische groei

Sterke en gezonde steden en regio's

Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Een belangrijk onderdeel van de NOVI is het 'Stedelijk Netwerk Nederland'. Het idee is dat de grootste groei van het aantal woningen en banen in de aankomende jaren plaatsvindt in en rondom de steden. Zo gaan we beter om met de beschikbare ruimte, kan landschap behouden worden en houden we bestaande steden met voorzieningen sterk en levendig. Het gaat hierbij om steden die al goed bereikbaar zijn via spoor en weg. Het gaat dus om steden zoals Hoorn. (Zie paarse delen in de volgende kaart).

"De NOVI geeft richting en helpt om keuzes te maken; we kiezen voor slimme combinaties van functies en gaan uit van de bijzondere kenmerken en kwaliteiten van een gebied. We gaan vandaag nog aan de slag met de opgaven van morgen en schuiven beslissingen niet voor ons uit. Dit gebeurt in samenwerking tussen het Rijk, provincies, gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners van ons land. Zo bouwen we samen aan een mooier en duurzamer Nederland."

De NOVI is in te zien op: https://www.denationaleOmgevingsvisie.nl.

Provinciaal

Provinciale Omgevingsvisie (POVI)
In de POVI beschrijft de provincie Noord-Holland haar visie op de fysieke leefomgeving (de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren). De provincie werkt aan de volgende vijf ‘bewegingen’:

1. Nieuwe energie
2. Sterke kernen, sterke regio’s
3. Natuurlijke en vitale landelijke omgeving
4. Dynamisch schiereiland
5. Metropool in ontwikkeling

In Westfriesland komen de eerste vier bewegingen bij elkaar. Binnen de beweging ‘Sterke kernen, sterke regio’s’ vullen de verschillende kernen in de regio elkaar aan. ‘Krachtige centrumsteden’, zoals Hoorn, zijn belangrijk voor de leefbaarheid van de hele regio. Zij werken als het kloppend hart. Inwoners uit de omgeving reizen hier dagelijks naartoe voor hun werk en kunnen hier terecht voor de grotere voorzieningen. Denk aan het ziekenhuis, het theater en winkels. Deze steden trekken ook meer jonge mensen en nieuwe bedrijven aan, waardoor de regio sterk blijft. Voor woningzoekenden en bedrijven wordt het steeds interessanter om hier naartoe te komen. Deze groei moet vooral binnen de grenzen van de bestaande stad en nabij openbaar vervoer plaatsvinden. In de gemeente Hoorn zien we bijvoorbeeld grote ontwikkelingen rondom station Hoorn (de zogenaamde Poort van Hoorn).

Ook het prachtige omliggende landschap en de bedrijvigheid van de regio dragen bij aan de kwaliteit van de gemeente Hoorn. De gemeente Hoorn werkt samen met de provincie Noord-Holland aan het versterken van het kust-toerisme, de doorontwikkeling van de land- en tuinbouw (Seed Valley) en de mogelijkheden om schone energie op te wekken.

Regionale samenwerking

Naast de Omgevingsvisies van het Rijk en de provincie, zijn er verschillende opgaven waarop we (gemeente Hoorn en regionale partners) samenwerken en afspraken maken. Steeds meer vraagstukken vragen om een regionale afstemming.

Programma Bereikbare Steden

Bereikbare Steden is een gezamenlijk onderdeel van de Uitvoeringsagenda Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en het MRA-programma Bouwen en Wonen. Het zo veel mogelijk groeien binnen de verschillende bestaande stadsharten in de MRA – en dus niet alleen in Amsterdam – noemen we ‘polycentrische’ verstedelijking. Via het Programma Bereikbare Steden werken we met Almere, Haarlem, Hilversum, Hoofddorp, Lelystad, Purmerend en Zaanstad aan de ‘stedelijke knopen’. Buiten de MRA onderzoeken we de verdichtingsmogelijkheden in Alkmaar en Hoorn.

De Hoornse Lijn

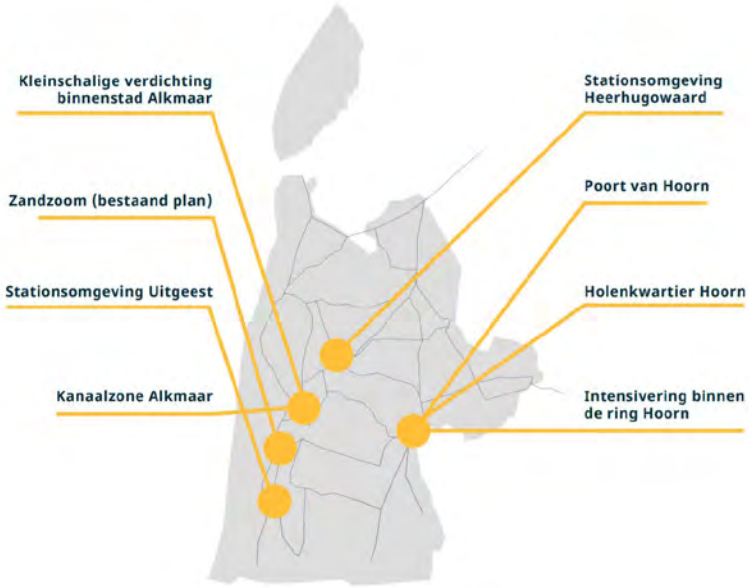
Bij de Hoornse Lijn gaat het om het ontwikkelen en versterken van de noordelijk as van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De Hoornse Lijn omvat de spoorlijn en steden tussen Amsterdam en Hoorn. De missie is dat de knooppunten op de Hoornse lijn niet alleen een rol spelen voor de eigen regio, maar ook een rol gaan spelen voor de Metropoolregio Amsterdam. Nabij de stations langs deze spoorlijn werken we aan het toevoegen van vele nieuwe woningen en banen. Ook werken we aan het verbeteren van reistijden. De Hoornse Lijn is een mooi voorbeeld van een integrale aanpak van wonen, werken, recreëren en mobiliteit.

Kwaliteit landschap

We verbeteren, beschermen en gebruiken de kwaliteit van het Westfriese landschap. Hiervoor zijn goede verbindingen tussen stad, land en water nodig. Er liggen namelijk veel kansen voor de verblijfs- en waterrecreatie.

Wonen

Westfriesland heeft een sterke regionale woningmarkt: veel verhuizingen vinden plaats binnen Hoorn en de directe omgeving. Een uitzondering hierop is Amsterdam, waar ook veel mensen naartoe verhuizen. De opgave is om aantrekkelijke woningen en woonmilieus te maken die ervoor zorgen dat alle doelgroepen fijn in Hoorn kunnen wonen. Hoorn heeft daarbinnen vooral een opgave waar het gaat om (hoog)stedelijke woonmilieus, de andere Westfriese gemeenten bieden vooral aantrekkelijke dorpsmilieus en landelijk wonen. Hiervoor zet Hoorn met de regio in op de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de bestaande woningen en bouwen we nog meer woningen bij. De provincie, 18 gemeenten en marktpartijen hebben de ambitie om in regio Alkmaar, de Kop en Westfriesland tot 2030 circa 40.000 extra woningen te bouwen op binnenstedelijke locaties en zoveel mogelijk in de buurt van trein- en busstations. Dit staat in de Woondeal Noord-Holland Noord en het Regionaal woonakkoord 2020 - 2025.

Werken en voorzieningen

Er is en blijft in de regio Westfriesland een grote vraag naar bedrijventerreinen. Richting 2030 moeten de bedrijventerreinen dan ook flink uitbreiden. We verwachten dat ook na 2030 de vraag naar bedrijventerreinen hoog blijft, zeker als de bevolking en het aantal woningen toeneemt. We proberen vooral bedrijven aan te trekken die van waarde zijn voor bestaande sectoren. De bestaande bedrijventerreinen pakken we ook aan, zodat ze voldoen aan de wensen van vandaag (modern, duurzaam, en op enkele bedrijventerreinen gemengd wonen-werken). In de oude binnenstad van Hoorn werken we aan een aantrekkelijke stad, toekomstgericht maar met groot respect voor het verleden. De vele bezienswaardigheden bieden kansen voor toerisme. Hoorn is de hoofdstad van Westfriesland. Hier horen regionale voorzieningen bij zoals een ziekenhuis en een theater. We bouwen ook economisch voort op de medisch sector, met het Dijklander ziekenhuis als kern.

Verbetering verkeer en digitale netwerken

We blijven werken aan goede wegverbindingen vanuit Westfriesland naar de omgeving (A7, N194, N207, N241). Zo hebben we de afgelopen jaren de Westfrisiaweg (N207) (‘de tweede ring rond Amsterdam’) verbeterd. Ook zetten we in op een goede verbindingen met openbaar vervoer van en rond de stations. Tot slot werken we aan een goede digitale verbinding van steden, dorpen, kleine kernen én het buitengebied. Dit is nodig om ze economisch sterk te houden.

Energie en de Regionale Energiestrategie

Schone elektriciteit wekken we lokaal op met zonnepanelen op daken en met zonnevelden in het landschap. Naast het gebruiken van alle geschikte daken (wat gelijk staat aan 500.000 zonnepanelen in Hoorn) is binnen de gemeente Hoorn ruimte om zon boven parkeerplaatsen te realiseren en langs infrastructuur. Om de overige elektriciteitsvraag op te wekken werken we regionaal samen. Ook werken we aan het aardgasvrij maken van de wijken en buurten in de gemeente Hoorn. Op dit moment onderzoeken we per wijk kansen voor nieuwe, duurzame warmtebronnen waaronder aardwarmte. Zo starten we met het aanleggen van een warmtenet voor een deel van de wijk Kersenboogerd.

‘Meer stad worden’

Hoorn wil ‘meer stad worden’. Dat is een keuze voor groei. Het is een keuze om nieuwe ontwikkelingen te starten om de gemeente nog aantrekkelijker te maken. Dat is nodig om mensen van alle leeftijden aan de gemeente te binden, want onze bevolking ‘vergrijst’. Dit houdt in dat er steeds meer ouderen zijn en dat die ouderen zelf ook steeds ouder worden. Onze gemeente is hierin niet uniek in Nederland, maar we ‘vergrijzen’ in verhouding wel sterker. Dit komt doordat Hoorn in de jaren ’70 en ’80 sterk is gegroeid. Er zijn toen vooral veel eengezinswoningen gebouwd, waarvan de inwoners nu een oudere leeftijd bereiken. Daar komt bij dat door het ontbreken van hoger onderwijs en banen (vooral voor hoger opgeleiden) veel jongeren voor de studie wegtrekken en niet altijd als jonge gezinnen terugkeren. Dat komt onder meer doordat het aanbod van woningen niet goed past bij de vraag van deze doelgroepen. Het is nodig dat iedereen in Hoorn kan verhuizen naar een passende woning wanneer men dat wil.

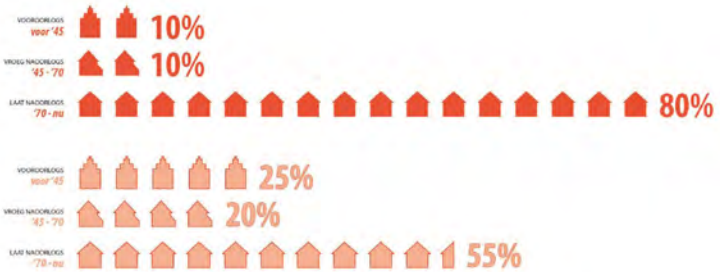
160% meer 75-plussers
32% meer alleenstaanden

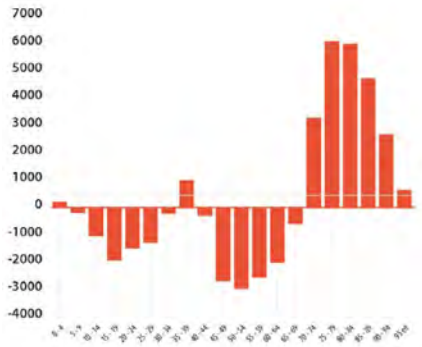
3% bevolkingsgroei
2.500 inwoners vertrekken
3.100 migranten komen

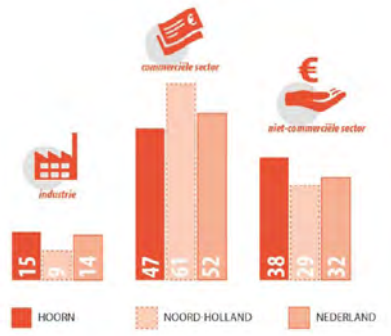
6% minder 0-15 jarigen
9% minder werkenden
10-15% minder banen dan gemiddeld

Bouwperiode van de woningvoorraad in Hoorn (boven) en gemiddeld in de G50 (onder);
Het grootste deel is in de jaren 70 en 80 gebouwd
Bron: notitie de Toekomst van Hoorn, Urhahn

Prognose naar leeftijd 2040
Westfriesland absolute groei t.o.v. 2017
Bron: notitie de Toekomst van Hoorn, Urhahn

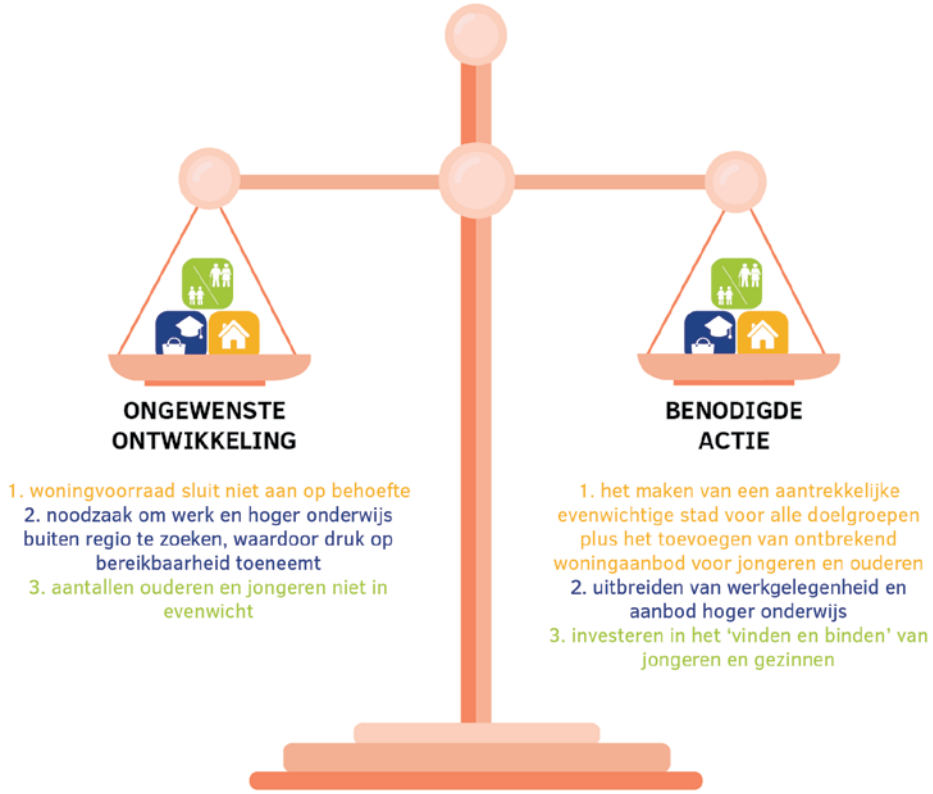

Aandeel banen (in%)
Bron: notitie de Toekomst van Hoorn, Urhahn

Ongewenste ontwikkelingen zorgen voor een scheve balans
Beeld; KuiperCompagnons

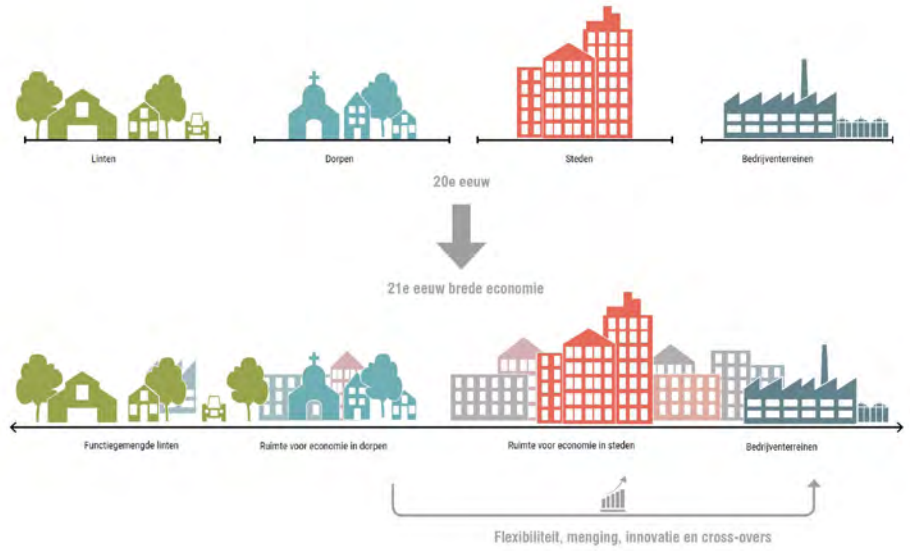
Om de onbalans weer in evenwicht te brengen werken we aan een aantrekkelijke evenwichtige stad voor alle doelgroepen. We gaan hierbij ook investeren in het ‘vinden en binden’ van jongeren en jonge gezinnen. We voegen ontbrekende woningen voor jong en oud toe (die ook de doorstroming helpen) en ook meer banen toe (voor met name hoger opgeleiden). Op de korte termijn (tot het jaar 2030) voegen we ongeveer 500 woningen per jaar toe. Tot 2040 zijn dit totaal zo’n 10.000 - 12.000 woningen. Ook voegen we tot 2030 ongeveer 3.200 banen toe. We richten de stad flexibeler in zodat meer woningen en banen ook passen in Hoorn. Door deze acties gaat Hoorn ‘meer stad worden’.

De balans herstellen door te werken aan een aantrekkelijke evenwichtige stad voor alle doelgroepen
Beeld; KuiperCompagnons

We voegen meer woningen en banen toe. Hierdoor zal Hoorn ‘meer stad worden‘
Beeld; KuiperCompagnons

Meer flexibiliteit voor economische activiteiten
Bron: notitie de Toekomst van Hoorn, Urhahn

Hoofdstuk 3

De Hoornse kwaliteiten

Hoorn is een stad met een sterke identiteit en vele kwaliteiten. Dit willen we in de toekomst graag zo houden. De rijke, oude cultuur kenmerkt de gemeente Hoorn. De geschiedenis van handel over land en water en de welvaart tijdens de Gouden Eeuw is nog duidelijk zichtbaar. Dit zie je terug in de eeuwenoude straten en pleinen met monumentale panden en in de oude haven. Hoorn is een compacte stad in een verder blauw-groene omgeving met duidelijke randen van de stad. De gemeente Hoorn kenmerkt zich door deze bijzondere blauw-groene omgeving, zoals de singels en de ligging met de haven aan het Markermeer, het Julianapark, wijkparken, recreatiegebied De Hulk en MAK Blokweer. Tot slot kenmerkt volgens vele inwoners de gemeente Hoorn zich door haar ´stadse allure', terwijl het 'dorpse gevoel' ook sterk aanwezig is. Er is veel te doen en te beleven in Hoorn. Zo zijn er winkels en horeca, een schouwburg, musea, bioscopen en er vinden door het jaar heen diverse evenementen plaats. En het stadsstrand dat binnenkort in Hoorn komt is een mooie toevoeging. Dit alles zorgt ervoor dat de gemeente Hoorn ook een belangrijke rol speelt in de regio: als een sterke stad in het stedelijk netwerk van Nederland en als kloppend hart van Westfriesland.

Centrumfuncties;
winkelstad, schouwburg, bioscopen
Rijke geschiedenis en cultuur;
mix van westfriese en stadse cultuur
Hoorn als regionale schakel;
goede ligging ten opzichte van Randstad
Bijzondere groen-blauwe omgeving;
stadsstrand, singels, waterfront, havens, julianapark, MAK blokweer, wijkparken

De gemeente Hoorn is in ontwikkeling. Al honderden jaren. We behouden de kwaliteiten die van Hoorn een aantrekkelijke stad maken, door ze verder te versterken. De vier kernwaarden geven richting en houvast bij nieuwe initiatieven, maar ook bij veel maatschappelijke trends en ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen.

Hoorn is rijke geschiedenis en cultuur

In de gemeente Hoorn beleef je de rijke geschiedenis van handel over land en water, de bestuurlijke functie in de regio en de welvaart tijdens de Gouden Eeuw. De rijke, oude cultuur is nog duidelijk zichtbaar in de eeuwenoude straten en pleinen met kenmerkende monumentale panden. Voorbeelden hiervan zijn het Statenlogement, de Waag, het Statencollege voor het Hollands Noorderkwartier (nu het Westfries museum), de kantoren van de VOC en WIC, de vele pakhuizen, de Noorderkerk, Oosterkerk en Oosterpoort. En ook het havengebied geeft nog steeds een duidelijk beeld van Hoorn tijdens de Gouden Eeuw. De historische binnenstad aan het Markermeer in combinatie met de tuinderscultuur en Westfriese stolpboerderijen geven Hoorn haar historische karakter. Kenmerkende oude dorpsstraten verbinden dorpen als Blokker en Zwaag met de stad Hoorn die daardoor vandaag de dag één geheel vormen. Evenementen als het carnaval (met name in Zwaag en Blokker), de kermis van Hoorn en de Lappendag (als afsluiting van de kermis) en nieuwere muziekfestivals geven Hoorn identiteit. De mix van de Westfriese (nuchtere) én de stadse cultuur dragen bij aan de identiteit van de gemeente Hoorn.

De bijzondere groen-blauwe omgeving

De gemeente Hoorn kent bijzondere groen-blauwe elementen en (recreatie) plekken in de stad. Door de vele bomen langs oude straten, de groene stadsparken, de ligging aan het Markermeer met havens, het waterfront, de singels in de stad en het natuurrijke landschap aan de randen is Hoorn een echte groen-blauwe stad. Meer voorbeelden van groen-blauwe elementen en plekken zijn het Julianapark, MAK Blokweer, De Hulk, de wijkparken en de toekomstige ontwikkeling van het stadsstrand.

Hoorn als regionale schakel

Hoorn is als centrumstad het kloppend hart van de regio Westfriesland. De gemeente Hoorn heeft een zeer belangrijke rol in de regio: de stad is een regionale schakel in het stedelijke netwerk van Nederland. Die schakelfunctie komt onder andere door de goede ligging. De gemeente Hoorn is zowel gericht op Westfriesland als op de Randstad. Hoorn ligt op gepaste afstand van de Randstad maar is toch goed bereikbaar. Veel mensen rijden voor hun werk dagelijks naar de Randstad. De gemeente Hoorn biedt als regionale centrumstad veel banen en inwoners uit heel Westfriesland maken gebruik van de vele aanwezige centrumfuncties.

De centrumfuncties

De gemeente Hoorn heeft een stadse uitstraling maar ook het dorpse gevoel is hier goed waarneembaar. De stad Hoorn vormt samen met Zwaag en Blokker één geheel. Een stad met de maat van Hoorn heeft vele centrumfuncties. Hoorn is dé winkelstad en het uitgaanscentrum van Westfriesland. Ook heeft Hoorn een schouwburg, drie grote musea, een zwembad, een schaatsbaan en twee bioscopen waar mensen uit Hoorn en uit de omgeving gebruik van maken. Verder heeft Hoorn een ziekenhuis, het regionale Dijklander ziekenhuis. Het toekomstige stadsstrand voegt dadelijk nóg een smaakmaker toe aan de centrumfuncties van de gemeente Hoorn. Komende jaren werken we verder aan de bestaande en nieuwe centrumfuncties. Denk bijvoorbeeld aan het uitbouwen van de zorg- en sportvoorzieningen, uitgaansgelegenheden en culturele evenementen. Zo blijven we ook in de toekomst de krachtige centrumstad van Westfriesland.

Hoofdstuk 4

De vijf Hoornse opgaven

Hoe ziet de gemeente Hoorn er uit in 2040? We hebben vele ambities op het terrein van wonen, werken, voorzieningen, de openbare ruimte, mobiliteit, duurzaamheid, gezondheid, samen leven, veiligheid, historie en cultuur. Deze ambities zijn vaak goed samen te realiseren. Maar soms ook niet. Er is weinig ruimte in onze gemeente die nog niet gebruikt wordt. We gaan dan ook zorgvuldig en creatief met de ruimte om.

Om te komen tot een gewenst ideaalbeeld voor onze gemeente zijn er in dit hoofdstuk vijf opgaven voor Hoorn uitgewerkt.

1. Aantrekkelijke stads- en woonwijken (nieuw en bestaand)
2. Voortbouwen op economische en toeristische kansen
3. Bereikbaarheid via weg, spoor en water verbeteren
4. Werken aan een socialere, gezondere en veiligere omgeving
5. Verder verduurzamen en vergroenen

Samen vormen de vijf opgaven het toekomstgerichte kader – onze aanpak voor de koers tot 2040. De opgaven versterken elkaar en vullen elkaar aan. Keuzes die we maken horen alle opgaven te versterken. De projecten waarmee we aan de slag gaan in onze gemeente leveren een bijdrage aan alle opgaven of brengen in elk geval meerdere opgaven met elkaar in verband.

Nieuwe stadswijken;
intensieve menging wonen en werken
Voldoende groen in openbare ruimte;
ontmoeten, verblijven, sporten, etc.
Aantrekkelijkere stads- en woonwijken;
energiezuinige woningen, groene tuinen
100% bouwen binnen bestaande stad;
min. 50% straal van 1200m rondom stations
Verbeteren van bestaande wijken;
basisvoorzieningen, groen, fiets- en wandelpaden
HOORN

4.1 Aantrekkelijke stads- en woonwijken (nieuw en bestaand)

Samenvatting

We zijn een ‘complete stad’ waar niet alleen gewoond wordt. Er is namelijk ook voldoende werk, zorg en onderwijs en er zijn voldoende voorzieningen om van het leven te genieten. Komende jaren werken we hard aan een nog completer en krachtiger Hoorn. Een belangrijke sleutel om onze gemeente nog krachtiger, completer en leefbaarder te maken ligt in het verder ‘intensiveren’ van de stad. Met ‘intensiveren’ bedoelen we dat er meer woningen en banen per vierkante kilometer komen dan in bestaande woonwijken. Oftewel, een stedelijker Hoorn.

We intensiveren om lokale voorzieningen in stand te houden, reisafstanden te verkleinen en te zorgen voor een efficiënter gebruik van infrastructuur. De stad wordt hierdoor ook levendiger en we dragen hiermee bij aan een hoger veiligheidsgevoel. Daarom bouwen we in de gemeente tot 2040 ongeveer 10.000 tot 12.000 woningen erbij. Hoeveel intensiever de nieuwe en bestaande wijken worden, verschilt per locatie. Wel stellen we voor iedere locatie hoge eisen aan de bouw- en beeldkwaliteit, openbaar groen en verbindingen met openbaar vervoer. Met name dichtbij de treinstations komen in de toekomst verschillende typen nieuwe stadse wijken. Deze stadse wijken verschillen ten opzichte van de bestaande woonwijken. Hier is werken en wonen gemengder en ‘intensiever’.

Maar het gaat niet alleen om de aantallen woningen, maar ook om het type woningen. Met andere woorden: we bouwen de juiste woningen op de juiste plek en voor de juiste doelgroep. Ook de levendigheid en de sfeer zijn van belang: woningen gemengd met bedrijven en voldoende ruimtes voor ontmoeting. Het gaat hierbij niet alleen om de nieuwe stadswijken. We werken aan het verbeteren van bestaande woonwijken. Dat doen we samen met inwoners en partners. Dit doen we bijvoorbeeld door te zorgen voor goed werkende winkelcentra in de buurten, beter verlichte fiets- en wandelpaden, energiezuinigere woningen en groenere tuinen, straten en pleinen.

In het kort, om Hoorn nog completer, krachtiger en leefbaarder te maken, investeren we in aantrekkelijkere nieuwe en bestaande stads- en woonwijken.

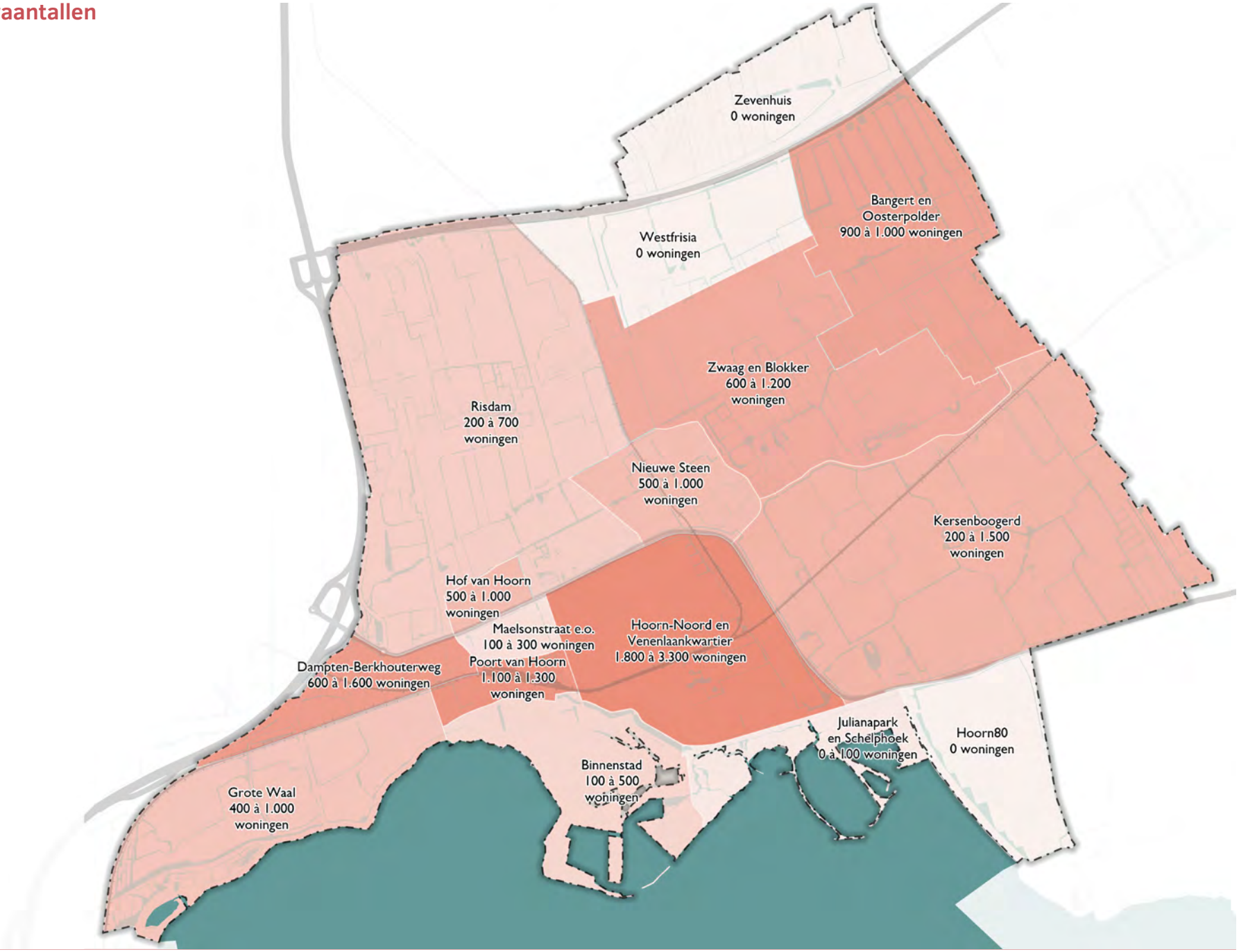
Woningbouwopgave – verschillende woningen in verschillende omgevingen

Veel mensen vinden op dit moment geen geschikte woning. Eén van de redenen is dat er te weinig woningen zijn. Voor de komende jaren ligt er dan ook een flinke opdracht om nieuwe woningen te bouwen in Hoorn. Het gaat in totaal om ongeveer 10.000 tot 12.000 woningen. Ongeveer de helft van deze woningen bouwen we voor het jaar 2030. Dit is onze ‘woningbouwopgave’. Dat er meer woningen nodig zijn komt doordat we mensen uit Hoorn en Westfriesland vast willen houden in Hoorn (mensen die nu vaak ergens anders gaan wonen). Verder willen er meer mensen van buiten Hoorn in onze gemeente wonen. Ook zijn er meer huizen nodig doordat er steeds minder mensen in één huis wonen en er dus meer woningen nodig zijn voor hetzelfde aantal inwoners. Zo zijn er bijvoorbeeld steeds meer ouderen, die vaak alleen of met z’n tweeën in een huis wonen. Meer inwoners draagt er ook aan bij dat voorzieningen, zoals winkels, scholen, sportclubs in de buurt goed blijven draaien en kunnen uitbreiden.

De woningbouwopgave lossen we binnen de bestaande gemeentegrenzen op. We hebben nog maar weinig beschikbare ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en daarom gaan we vooral op bestaande locaties aan de slag. In het gebied ‘Poort van Hoorn’ maken we ruimte voor 1.100 tot 1.300 woningen. Ook maken we op andere locaties binnen de 1.200-meter-zone rondom de stations ruimte voor nieuwe woningen. Deze gebieden worden stadse woonomgevingen. In stadse woonomgevingen staan woningen, bedrijven en voorzieningen dichter op - en door - elkaar. Ook gaan we hier hoger bouwen dan in de bestaande woonwijken. De locaties waar we onder andere aan de slag gaan zijn de volgende:

- Poort van Hoorn
- Centrumgebied Kersenboogerd
- Hoorn-Noord en Venenlaankwartier (inclusief Holenkwartier)
- Grote Waal Oost
- Nieuwe Steen
- Hof van Hoorn
- Dampten-Berkhouterweg

Woningbouwaantallen

Voor een deel gaat het om het toevoegen van type woongebieden die er nu nog niet zijn. Maar het gaat ook om het beter benutten van bestaande wijken of stedelijke gebieden. Dat kan bijvoorbeeld door in delen van wijken bepaalde delen te slopen en meer woningen en voorzieningen terug te bouwen. Zo kunnen we een gebied als de Hof van Hoorn bijvoorbeeld beter benutten door de bestaande winkels te combineren met nieuwe woningen. Zo bouwen we aan aantrekkelijke wijken met meer woningen, meer voorzieningen en meer ruimte voor ontmoeting. We maken de wijken zo aantrekkelijk en bijzonder mogelijk. We maken gebruik van bestaande kwaliteiten zoals monumenten en hun omgeving, parken, de relatie met het Markermeer (ontwikkeling Waterfront), nabijheid van treinstations of de binnenstad met haar vele winkels en rijke verleden.

In totaal willen we dus ongeveer 10.000 tot 12.000 woningen toevoegen. Op de kaart van pagina 26 is in grote lijnen aangegeven waar deze woningen kunnen worden gebouwd. Daarbij is uitgegaan van gebieden met een minimaal en een maximaal aantal toe te voegen woningen. Binnen de totale opgave van 10.000 tot 12.000 woningen is daarmee sprake van een zekere flexibiliteit of schuifruimte. Bij het bepalen van de genoemde aantallen is rekening gehouden met bestaande plannen en de mogelijkheden (en huidige situatie) van de verschillende gebieden. Binnen de bedrijventerreinen en het gebied Julianapark en Schelphoek zijn we bijvoorbeeld heel terughoudend in het (bij) bouwen van woningen. Alleen als hier in de toekomst mogelijkheden zijn zal hier kleinschalig worden gebouwd. Op andere locaties, zoals bijvoorbeeld de Poort van Hoorn, zijn de mogelijkheden juist veel groter.

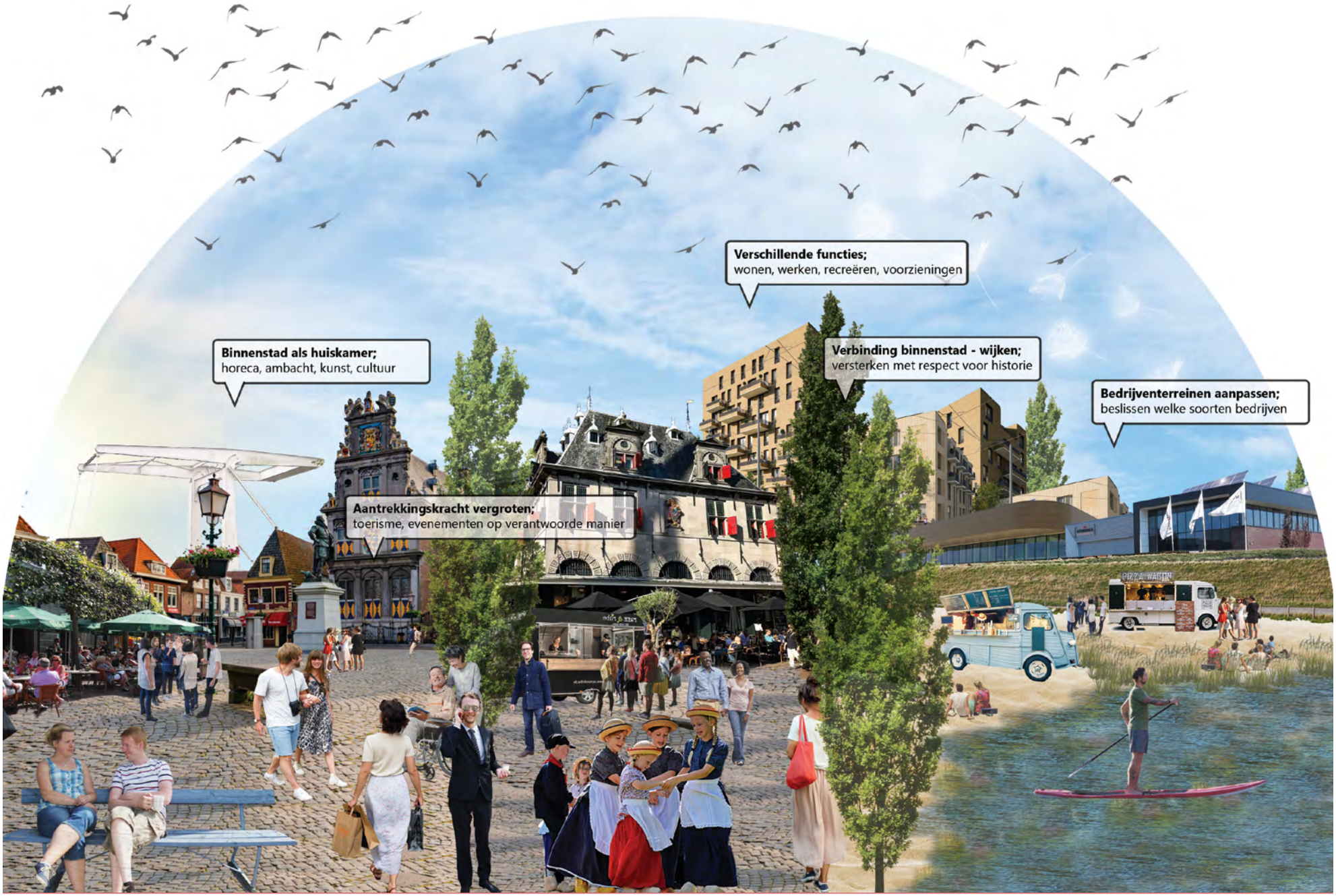
Woonmogelijkheden voor iedereen

De woningbouwopgave gaat niet alleen over aantallen woningen. Het type woningen en woonomgeving is ook erg belangrijk. We moeten ervoor zorgen dat onze stad aantrekkelijker wordt voor iedereen, ook voor mensen die wellicht naar een meer stadse omgeving op zoek zijn. Om echt iedereen woonmogelijkheden te bieden maken we ontwikkelingen onderscheidend, ten opzichte van bestaande wijken én andere steden. We voegen daarom het missende type woningen voor doorstromers, ouderen, jongeren en starters toe. Dit doen we gericht en met hoge kwaliteit. Voor ouderen zijn bijvoorbeeld ‘levensloopbestendige’ woningen nodig. ‘Levensloopbestendig’ betekent dat de bewoner in zijn eigen woning kan blijven wonen, ook wanneer men slechter ter been wordt.

Voor jongeren en starters zijn (betaalbare) woningen en appartementen nodig, zowel in rustige woonwijken als dichtbij het station en centrum. Daarnaast zorgen we samen met onze partners voor voldoende woningen voor doorstromers, tijdelijke werknemers, mensen met een smalle beurs, woonwagenbewoners en mensen met een specifieke zorgvraag. Hierdoor bieden we woonmogelijkheden voor iedereen, op een onderscheidende en hoogwaardige wijze.

Aantrekkelijke wijken

We blijven werken aan aantrekkelijke wijken en buurten in Hoorn. De levendige stadswijken zijn niet alleen aantrekkelijk voor bewoners, maar ook voor bedrijven (zolang het niet voor overlast zorgt), organisaties en maatschappelijke functies. Naast de nieuwe stadse wijken gaat dat ook over de bestaande woonwijken. Hier zorgen we samen met onze inwoners en partners in heel de gemeente voor goed werkende ‘voorzieningen’. Denk bij ‘voorzieningen’ bijvoorbeeld aan winkels, sportclubs, speelplekken, parken, scholen en gezondheidscentra. De nieuwe inwoners dragen ook bij aan het behoud en functioneren van deze voorzieningen, maar daar zit een grens aan. Daarom is het belangrijk dat deze voorzieningen meegroeien met het aantal inwoners. We passen verschillende behoeftes vanuit verschillende bewoners zo goed mogelijk in. Zo is er bijvoorbeeld behoefte aan plekken voor jongeren om zich in het weekend en op vrije uurtjes te vermaken zonder hierbij overlast voor de buurt te veroorzaken. Ook is er in bepaalde delen van wijken juist meer behoefte aan speelplekken en elders weer behoefte aan een park om tot rust te komen. Kortom, veel verschillende wensen van inwoners die we inpassen om de wijken aantrekkelijk te maken. Dit doen we samen met onze inwoners en partners. Bijvoorbeeld door de kwaliteit van de gebouwen en openbare ruimte te verbeteren. Met ‘verbetering van de kwaliteit’ bedoelen we in dit geval bijvoorbeeld goed werkende buurtcentra, beter verlichte fiets- en wandelpaden, energiezuinigere woningen en groenere tuinen, straten en pleinen.

Verschillende functies;
wonen, werken, recreëren, voorzieningen
Binnenstad als huiskamer;
horeca, ambacht, kunst, cultuur
Verbinding binnenstad - wijken;
versterken met respect voor historie
Bedrijventerreinen aanpassen;
beslissen welke soorten bedrijven
Aantrekkingskracht vergroten;
toerisme, evenementen op verantwoorde manier

4.2 Voortbouwen op economische en toeristische kansen

Samenvatting

We zorgen voor banen die passen bij het ‘Meer stad worden’. Voor ieder bedrijventerrein beslissen we wat voor soort bedrijven we daar willen hebben. De terreinen passen we daarop aan. Ook houden we voldoende ruimte over voor (zware) bedrijven die echt thuishoren op een bedrijventerrein, bijvoorbeeld omdat ze veel geluid maken. De binnenstad verandert langzaam naar een ‘huiskamer’ van de stad. Behalve winkels is er ook ruimte voor andere functies, zoals horeca, ambacht, kunst en cultuur, kantoren, evenementen en wonen. Verder versterken we de verbinding van de binnenstad met andere delen van de stad. Dit alles doen we natuurlijk met respect voor de geschiedenis van de stad. Ook willen we meer aandacht voor onze mooie stad. We benutten de economische kansen die zich voordoen in de schil rondom de binnenstad. We richten ons vooral op toeristen die zorgen voor een verantwoorde ontwikkeling van de stad (dus geen massatoerisme). Dit komt op gang als we de aantrekkingskracht van de stad vergroten.

Bedrijventerreinen van hoge kwaliteit

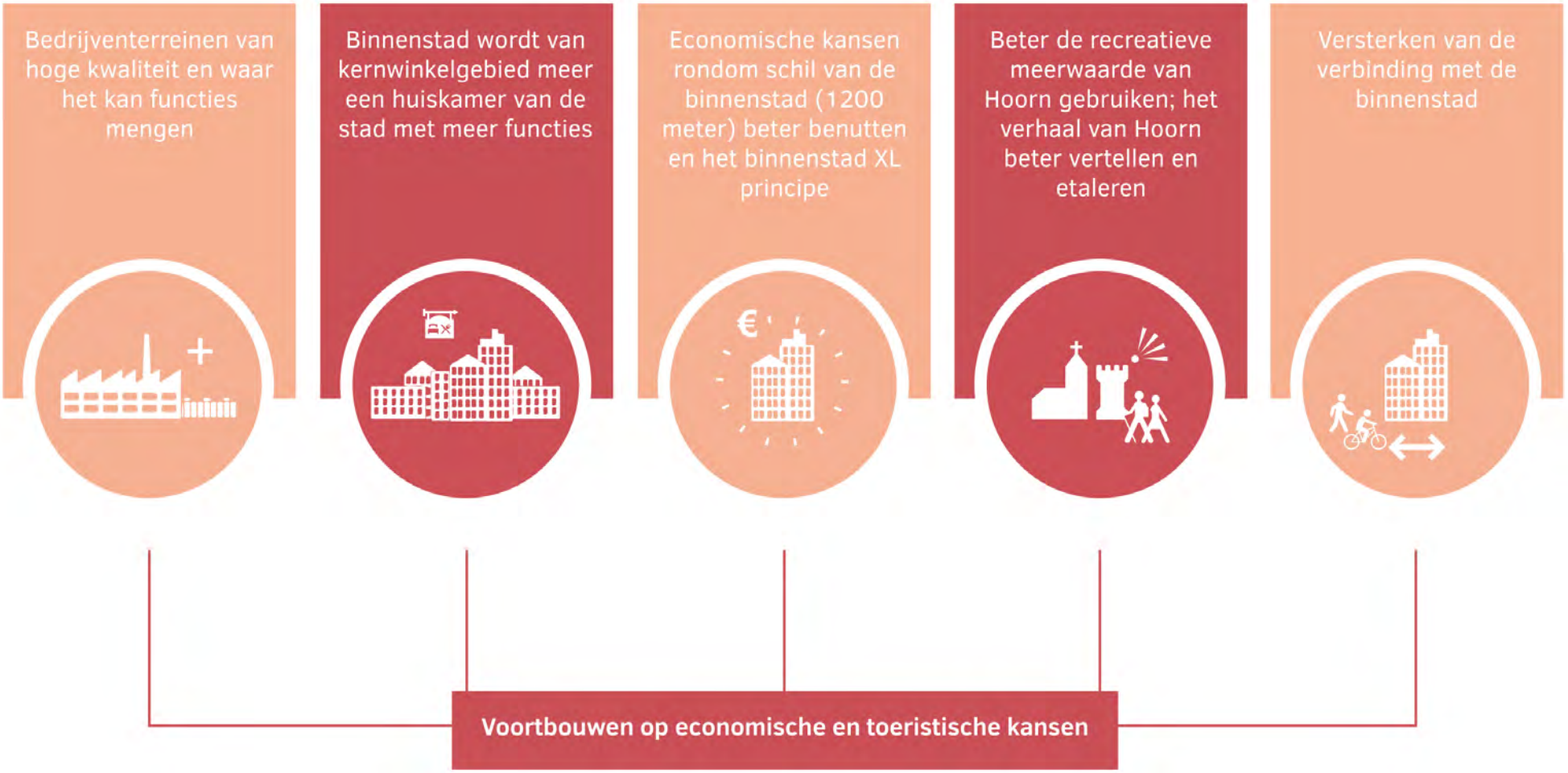
Richting 2040 ligt er de opgave om duizenden extra arbeidsplaatsen te maken, ook op de bedrijventerreinen. We werken toe naar een sterke economie die innovatief en circulair is. In een innovatieve economie vindt altijd vernieuwing plaats en is men op zoek naar slimme oplossingen. Het feit dat steeds meer digitaal gaat, speelt hierin een grote rol. Een circulaire economie recyclet grondstoffen, onderdelen en producten, waardoor er geen verspilling is.

In deze nieuwe economie zijn onze bedrijventerreinen van hoge kwaliteit en hebben een goed vestigingsklimaat. Dit zijn factoren die ervoor zorgen dat het aantrekkelijk is voor bedrijven om zich ergens te vestigen. Naast de gewone factoren, zoals een goede bereikbaarheid en een passende kavelgrootte, is een prettige werkomgeving (veel groen, geen (milieu)overlast, wisselwerking tussen bedrijven) ook erg belangrijk. Op deze manier kunnen we meer hoogwaardige, slimme bedrijven aantrekken wat de economie van de gemeente Hoorn versterkt.

We maken een keuze over hoe we onze bedrijventerreinen in de toekomst inrichten. En of we bijvoorbeeld kiezen voor verandering naar een combinatie van werken én wonen. Dit heet dan een gemengd woon-werkmilieu. Op verschillende bedrijventerreinen (Oude Veiling, Hof van Hoorn en Lageweg), kantorenlocatie Nieuwe Steen en stationsgebied de Poort van Hoorn zijn er kansen. Bij deze gemengde gebieden hebben we aandacht voor eventuele aandachtspunten op het gebied van milieu, zoals bijvoorbeeld geluidshinder. Voor het gebied Gildenweg wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden in de toekomst. Op het terrein Holenkwartier zijn we zelfs al volop aan de slag. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat we de kwaliteit van de terreinen kunnen verbeteren (en kunnen verduurzamen) en dat we ruimte kunnen maken voor nieuwe bedrijven en het toevoegen van functies en woningen. Andere terreinen, zoals Hoorn 80, Westfrisia en Zevenhuis, zijn minder geschikt voor een combinatie van werken én wonen. We bieden hier namelijk ruimte aan de wat zwaardere vormen van bedrijvigheid (die bijvoorbeeld veel geluid maken). Deze bedrijvigheid is vooral gericht op logistieke dienstverlening. De komst van nieuwe functies mag de bestaande bedrijven niet in de weg zitten. Bedrijventerrein Zevenhuis is volop in ontwikkeling, zodat er ruimte komt voor nieuwe bedrijven en uitbreiding van bestaande bedrijven.

Verandering in de binnenstad

De gemeente Hoorn heeft een binnenstad met een rijke geschiedenis. Dit is een pluspunt voor de beleving van de binnenstad. De mooie, oude elementen maken we nog beter zichtbaar. Ook zoeken we de verbinding tussen oude en nieuwe delen van de stad. Deze is nu beperkt, doordat de binnenstad aan de rand van de stad ligt en het spoor een hindernis vormt voor inwoners om het stadscentrum te bezoeken. We behouden de elementen die kenmerkend zijn voor Hoorn (tijdens de Gouden Eeuw). Denk aan de historische gebouwen, de eeuwenoude straten en pleinen en de bomenlanen en stadsparken. Waar elementen verloren zijn, brengen we deze terug. Een mooi voorbeeld hiervan is het terugbrengen van de oude singels.

Bedrijventerreinen van hoge kwaliteit en waar het kan functies mengen
Binnenstad wordt van kernwinkelgebied meer een huiskamer van de stad met meer functies
Economische kansen rondom schil van de binnenstad (1200 meter) beter benutten en het binnenstad XL principe
Beter de recreatieve meerwaarde van Hoorn gebruiken; het verhaal van Hoorn beter vertellen en etaleren
Versterken van de verbinding met de binnenstad
Voortbouwen op economische en toeristische kansen

We zetten in de binnenstad steeds meer in op een prettig verblijf in plaats van een doelgericht en kort winkelbezoek. Dit is belangrijk om ervoor te zorgen dat de binnenstad ook in de toekomst veel wordt bezocht. Door de groei van internet-winkelen en het wegtrekken van grote winkelketens (die veel bezoekers trekken), neemt de leegstand in de binnenstad toe. Ook worden de winkels in sommige sectoren zoals ‘in en om huis’, ‘sport/vrije tijd’ en supermarkten steeds groter, waardoor deze zich moeten verplaatsen naar locaties buiten het centrum. Er is dus sprake van een zogenoemde krimpopgave van winkels. We zorgen ervoor dat mensen om een andere reden graag de binnenstad van Hoorn bezoeken. Om hierop in te spelen werken we toe naar een kleiner kernwinkelgebied waardoor de binnenstad meer een belevingsruimte gaat worden (huiskamer van de stad). De verschillende centrumfuncties zijn nu namelijk nog teveel verspreid over de stad. Winkelpanden die vrijkomen omdat winkels verdwijnen of verplaatsen, zijn bij uitstek geschikt voor kantoren, (ambachtelijke) bedrijfjes, een galerie of iets anders. Het ‘oude winkelrondje’ vormt dan het hart van de stad waar van alles te beleven is. We zorgen voor heldere routes en bieden een mix van winkels, horeca, ambacht, kunst en cultuur, kantoren en evenementen. De ontwikkelingsmogelijkheden in het centrum zijn beperkt. Wel liggen er kansen om leegstaande bijzondere gebouwen, zoals kerken en oude pakhuizen, voor een nieuwe functie te gebruiken.

De economische kansen in de schil rond de binnenstad

In de Poort van Hoorn en de 1.200 meter omtrek rond het station liggen veel economische kansen. Vanaf de jaren ’60 is er een scheiding van wonen en werken ontstaan, waarbij werkgelegenheid steeds meer naar bedrijventerreinen aan de rand van de stad is verhuisd. Het ging daarbij vooral om productie en logistiek, typen bedrijvigheid die niet goed mengen met de woonfunctie. Dat verandert, omdat de nadruk steeds meer komt te liggen op bijvoorbeeld de kenniseconomie of de zogenaamde ‘next economy’. Die presteert veel beter dichtbij de binnenstad en vervoersknooppunten, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Het gaat dan vooral om zogenaamde kenniswerkers en de creatieve klasse. Daar gaan we als Hoorn op inspelen door deze ontwikkeling te faciliteren in de binnenstad, in de Poort van Hoorn en het gebied daaromheen. Ook is in de ring rondom de historische binnenstad ruimte voor grotere voorzieningen voor de regio. Dit noemen we de ‘binnenstad XL’.

Vooral rond het station en op de locaties Dampten, Maelsonstraat en Hof van Hoorn liggen kansen. Hiervoor is het alleen wel belangrijk dat we de bereikbaarheid aan de noordkant van de binnenstad verbeteren (fietstunnels in de route over het Keern en hindernis van de Provincialeweg aanpakken).

Nog beter de recreatieve en toeristische meerwaarde van Hoorn gebruiken

Door een sterke groei van dagtrips en weekendjes weg, ligt er voor ons de kans om Hoorn op het gebied van recreatie en toerisme te laten zien. In de regio werken we samen om toeristen naar Westfriesland te trekken en we bieden toeristische arrangementen aan met andere gemeenten (zoals Volendam, Edam en de Zaanse Schans). De beleving (culturele activiteiten, evenementen) en het zorgen voor meer overnachtingsmogelijkheden zijn belangrijke onderdelen die we oppakken. Hierbij hebben we ook aandacht voor wat verschillende doelgroepen aanspreekt.

De kenmerkende binnenstad van Hoorn met de vele oude elementen en de prachtige ligging aan het Markermeer zorgt voor veel kansen op het gebied van toerisme. Die kansen gaan we beter benutten. Aan de hand van informatievoorziening vertellen we het verhaal van de ‘Stad van de Gouden Eeuw’ en de oude elementen die hieraan herinneren maken we zichtbaarder. Ook bieden we voldoende ruimte aan kunst en cultuur en evenementen. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheden van een cultureel centrum in de binnenstad of de Poort van Hoorn. De organisatie van evenementen in Hoorn gaan we beter spreiden in tijd en plaats: niet alles tegelijk en niet alles op dezelfde plek.

Tot slot versterken we de inrichting van het Waterfront en maken we hier nieuwe recreatieve voorzieningen, zoals het stadsstrand. Doordat we dit gebied op een goede manier verbinden aan de historische binnenstad, draagt het sterk bij aan de aantrekkelijkheid van Hoorn als stad. Een aandachtspunt is de kwaliteit van de jachthavens en de goede organisatie van de groeiende cruisevaart, waar voor de coronacrisis sprake van was. De opgave is vooral om te zorgen voor een verantwoorde ontwikkeling van de sector en het maken van de juiste voorzieningen en (langzaam)verkeerroutes. Ook het gebied Schelphoek, met Marina Kaap Hoorn, is kansrijk voor verdere toeristische ontwikkeling. Denk daarbij aan durfsport, horeca, verblijfsrecreatie en overige voorzieningen.

Schone mobiliteit;
fietsen, wandelen, openbaar vervoer
Fiets- en voetpaden;
duidelijke routing en uitstraling
Bereikbaarheid auto's;
goed op orde
Deelmobiliteit;
laadpalen voor elektrische auto's
OV van hoge kwaliteit;
overstapmogelijkheden
ZONE
0% Emission
HOORN
PIZZA WAGON

4.3 Bereikbaarheid via weg, spoor en water verbeteren

Samenvatting

In de aankomende jaren verandert er veel in de manier waarop we ons van A naar B verplaatsen. Hierbij werken we samen met onze inwoners toe naar het gebruik van schone vervoersmiddelen die geen CO_2 uitstoten. Er komt in het straatbeeld meer ruimte voor fietsers en voetgangers en minder ruimte voor de auto, maar we de autobereikbaarheid op peil. Het is belangrijk om in Hoorn te zorgen voor goede fiets- en voetpaden, met een duidelijke route en uitstraling. Ook zorgen we bijvoorbeeld voor voldoende laadpalen voor elektrische auto's. Verder ligt in deze zogeheten 'mobiliteitstransitie' de nadruk op vernieuwende manieren van vervoer, zoals deelauto's en de elektrische fiets. We zetten ons in voor een openbaar vervoer (OV) van hoge kwaliteit, met de mogelijkheid om makkelijk over te stappen naar een ander vervoersmiddel. Dit betekent dat je nadat je uit de treint stapt, snel en gemakkelijk de mogelijkheid hebt om een deelfiets, of deelauto te pakken.

Ruimte voor langzaam verkeer en behoud bereikbaarheid auto

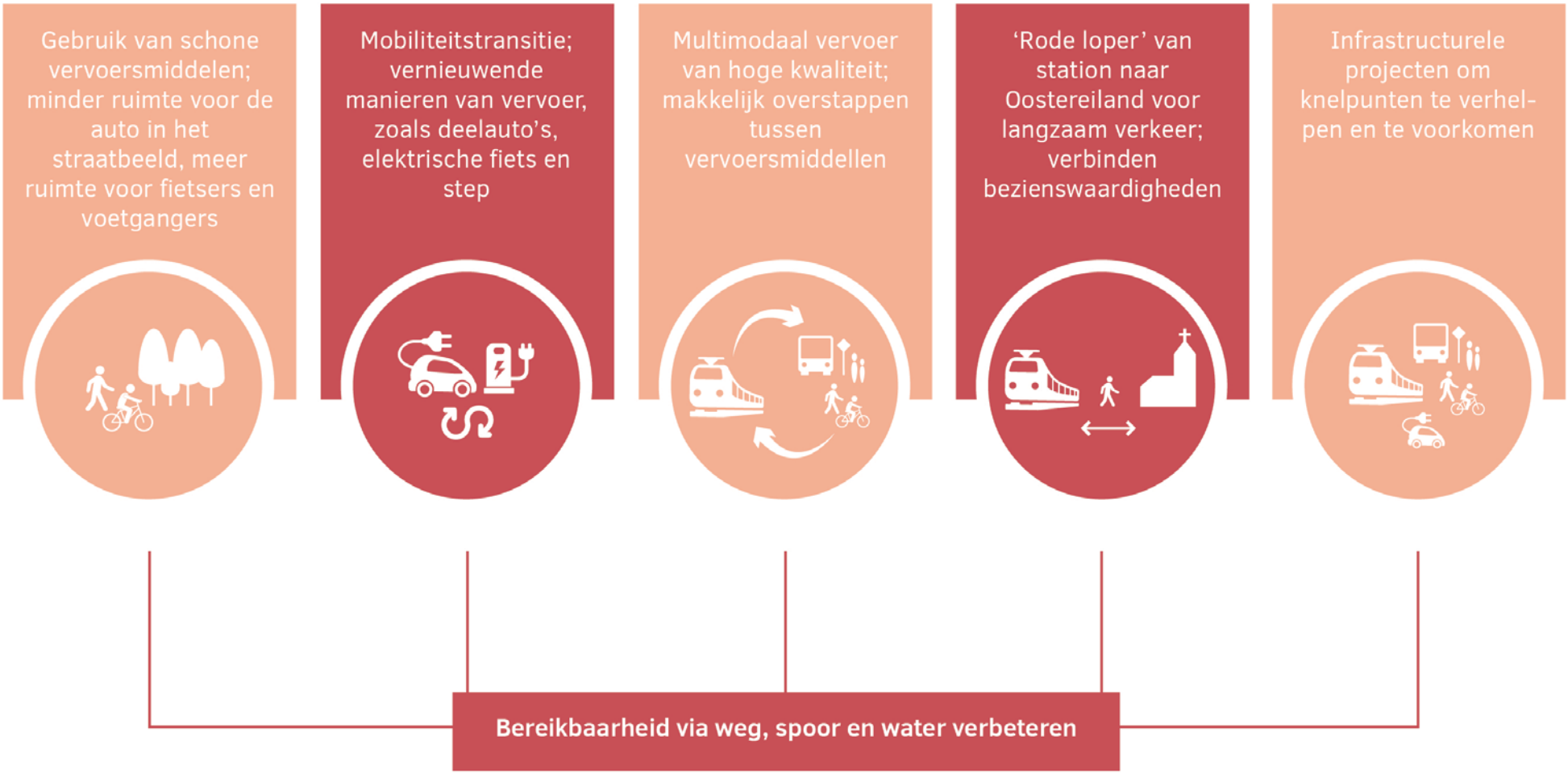
De rol van de auto in de stad is landelijk aan het veranderen. Met name jonge mensen maken meer gebruik van fiets, OV en deelmobiliteitsvormen. Daardoor is er steeds minder vraag naar ruimte voor de auto en juist meer ruimte voor fietsers en voetgangers, het langzaam verkeer. We verwachten dat deze trend zich ook in Hoorn doorzet. Waar nodig richten we daarom straten hierop in, bijvoorbeeld door de maximum snelheid van 50 naar 30 kilometer/uur te verlagen. We maken een inhaalslag op het gebied van lopen, fietsen en openbaar vervoer en de fietser en/of voetganger wordt dus op veel wegen belangrijker dan de auto. We richten de omgeving zodanig in, dat het gebruik van de fiets nog aantrekkelijker wordt. Zo bevorderen we een gezonde levensstijl.

In de binnenstad van Hoorn delen auto's, bussen, fietsers en voetgangers de krappe ruimte in de smalle, eeuwenoude straten. Momenteel krijgt de auto in deze straten de meeste ruimte, waardoor te snel rijden mogelijk is terwijl dat niet is zoals we het willen. Ook de hoofdroute vanaf het station naar de binnenstad is vooral in gebruik als parkeerplek voor auto's. De ruimte voor voetgangers is niet groot.

Ook inwoners uit Hoorn zelf komen met de auto naar de binnenstad. En dus moedigen we juist hen aan om de auto te laten staan en in plaats daarvan de fiets te pakken. Dit doen we bijvoorbeeld door de fietsverbindingen te verbeteren. We passen de inrichting van de straat aan, zodat er meer ruimte komt voor langzaam verkeer en groen (bijvoorbeeld voor bomen en struiken). Dit draagt dan ook bij aan de uitstraling van de kenmerkende historische straten en gebouwen.

Vooral in de route van het station naar het Oostereiland werken we toe naar een zogenoemde 'rode loper' voor langzaam verkeer. Bepaalde delen van het centrum sluiten we ook af voor autoverkeer. Zo verbinden we de belangrijkste bezienswaardigheden van Hoorn met elkaar (ook de verbinding havengebied-centrum). Om de bereikbaarheid van het centrum met de auto op peil te houden maken we goede en makkelijk bereikbare parkeerplekken aan de randen van het centrum. Ook maken we voor bezoekers die slechter ter been zijn een uitzondering voor wat betreft parkeren in de binnenstad. Vrachtverkeer (met uitzondering van laden en lossen) is in ieder geval niet toegestaan in het centrum. We verkennen daarbij de mogelijkheden van laden en lossen zonder CO2-uitstoot.

In de woonwijken en buurten van de gemeente Hoorn zorgen we voor goede fiets- en voetpaden tussen de verschillende wijken/buurten en richting de binnenstad. Dus, een goede langzaam verkeersroute door de stad. Er is nu bijvoorbeeld in sommige straten weinig ruimte voor fietsers en voetgangers op de weg. Verder zijn er vaak geen aaneengesloten fiets- en voetpaden met een duidelijk herkenbare route en uitstraling. Ook de kwaliteit van de fiets- en voetpaden kan beter. Hierdoor is het bijvoorbeeld lastig om van de ene kant van de stad naar de andere kant te fietsen. Verder pakken we de verkeersstromen in de wijken aan. Daarbij maken we dan meer ruimte voor groen en langzaam verkeer (fietsers en voetgangers).

Gebruik van schone vervoersmiddelen; minder ruimte voor de auto in het straatbeeld, meer ruimte voor fietsers en voetgangers
Mobiliteitstransitie; vernieuwende manieren van vervoer, zoals deelauto's, elektrische fiets en step
Multimodaal vervoer van hoge kwaliteit; makkelijk overstappen tussen vervoersmiddellen
'Rode loper' van station naar Oostereiland voor langzaam verkeer; verbinden bezienswaardigheden
Infrastructurele projecten om knelpunten te verhelpen en te voorkomen
Bereikbaarheid via weg, spoor en water verbeteren

Duurzaam en vernieuwend vervoer – stationsgebied als knooppunt

We werken samen met onze inwoners toe naar het gebruik van schone vervoersmiddelen die geen CO_2 uitstoten. Dit noemen we de duurzame mobiliteitstransitie. Denk hierbij aan de elektrische auto die in opkomst is, maar bijvoorbeeld ook aan het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer in plaats van de auto. In deze zogeheten mobiliteitstransitie spelen vernieuwende manieren van vervoer, zoals deelauto's en de elektrische fiets en step, een grote rol. Ook ligt er de nadruk op het gebruik van meerdere vervoersmiddelen in plaats van één vervoersmiddel om van A naar B te komen. Dit heet multimodaal vervoer. Als gemeente zorgen we voor de juiste middelen, zodat inwoners gebruik kunnen maken van duurzaam vervoer. Denk aan de aanleg van voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's en goede fiets- en voetpaden.

De stations van Hoorn bieden ook kansen. De nabijheid van het station zorgt namelijk voor goede OV-mogelijkheden, al wordt het openbaar vervoer maar weinig door binnenstad-bezoekers gebruikt en staat het treintraject onder druk (IC spits geschrapt in 2021). Daarom maken we het stationsgebied sterker een onderdeel van de stad en stellen we van daaruit vervolgvervoer beschikbaar. Denk aan voldoende fietsenstallingen en goede streekbuslijnen. De routes van de bus zorgen al voor een groot bereik – de bushalte is nooit ver weg, maar het aantal vertrektijden is op dit moment wel vrij laag. De ontwikkeling van de Poort van Hoorn tot knooppunt maken de stations meer onderdeel van het landelijke verkeerssysteem waardoor het treinverkeer en vervolgvervoer ook weer robuuster gaat worden.

Oplossen van knelpunten

Het blijft natuurlijk belangrijk om een goed bereikbaar wegennet voor de (elektrische) auto te hebben. Hiervoor pakken we enkele knelpunten in de infrastructuur aan, zodat de verkeersstromen verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan een nieuwe toegangsweg naar de binnenstad en het stadsstrand. Ook door bepaalde kruisingen van de Provincialeweg ongelijkvloers te maken kunnen we hieraan bijdragen. Ook houden we bij nieuwe ontwikkelingen (zoals woningbouwprojecten) rekening met het mogelijke verkeer dat dit met zich meebrengt. Hiermee voorkomen we nieuwe problemen op het wegennet.

Prettige groene leefomgeving;
bewegen, spelen en samenkomen
Veilige leefomgeving;
verlichte wandel- en fietsroutes
Gezonde leefomgeving;
sportvoorzieningen openbare ruimte
Iedereen kan meedoen;
bereikbare maatschappelijke voorzieningen
DIJKLANDER ZIEKENHUIS

4.4 Werken aan een socialere, gezondere en veiligere omgeving

Samenvatting

In de wijken en buurten is het belangrijk dat inwoners zich prettig voelen, gezond kunnen leven, dagelijks goed kunnen functioneren en waar inwoners betrokken zijn met elkaar. De inrichting van de leefomgeving helpt inwoners om gezond te zijn en zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen. Hierin is het belangrijk dat de juiste (maatschappelijke) voorzieningen op de juiste plek aanwezig zijn en goed bereikbaar zijn. Denk aan scholen, zorgvoorzieningen en sportclubs. Ook is een groene, prettige woonomgeving waar men kan bewegen, spelen en samenkomen erg belangrijk. Als laatste is het belangrijk dat de wijken en buurten in onze gemeente veilig zijn.

Sociale en gezonde wijken met voldoende voorzieningen

We werken aan wijken en buurten waar inwoners zich prettig voelen, gezond kunnen leven, dagelijks goed kunnen functioneren en waar inwoners betrokken zijn met elkaar. De leefomgeving moet dan wel op zo'n manier zijn ingericht dat het inwoners helpt om gezond te zijn en dat iedereen kan meedoen, ook de kwetsbare inwoners. Er bestaan in Hoorn namelijk grote verschillen in de samenleving als het gaat om de plek in de maatschappij. In vergelijking met het landelijk gemiddelde wonen in de gemeente Hoorn meer mensen met een lager inkomen. Dit heeft vaak ook een negatieve invloed op de leefstijl, gezondheid en sociale contacten van die persoon. De verschillende problemen waar iemand tegenaan loopt zijn met elkaar verbonden. Daarom werken we aan een aanpak die mensen in het geheel verder helpt in zijn/haar leven. Denk aan hulp op het gebied van zorg, onderwijs, wonen en werken. Kortom, het meedoen in de samenleving. Deze hulp komt niet alleen van de overheid. We vragen juist aan de mensen om zelf de regie te voeren, familieleden en kennissen te helpen waar nodig en zich als inwoners van de wijk te organiseren. Het organiseren van buurtactiviteiten en het doen van boodschappen en zorgen voor de oudere buurvrouw zijn mooie voorbeelden. Doordat mensen steeds meer op zichzelf zijn, is dat trouwens wel een uitdaging.

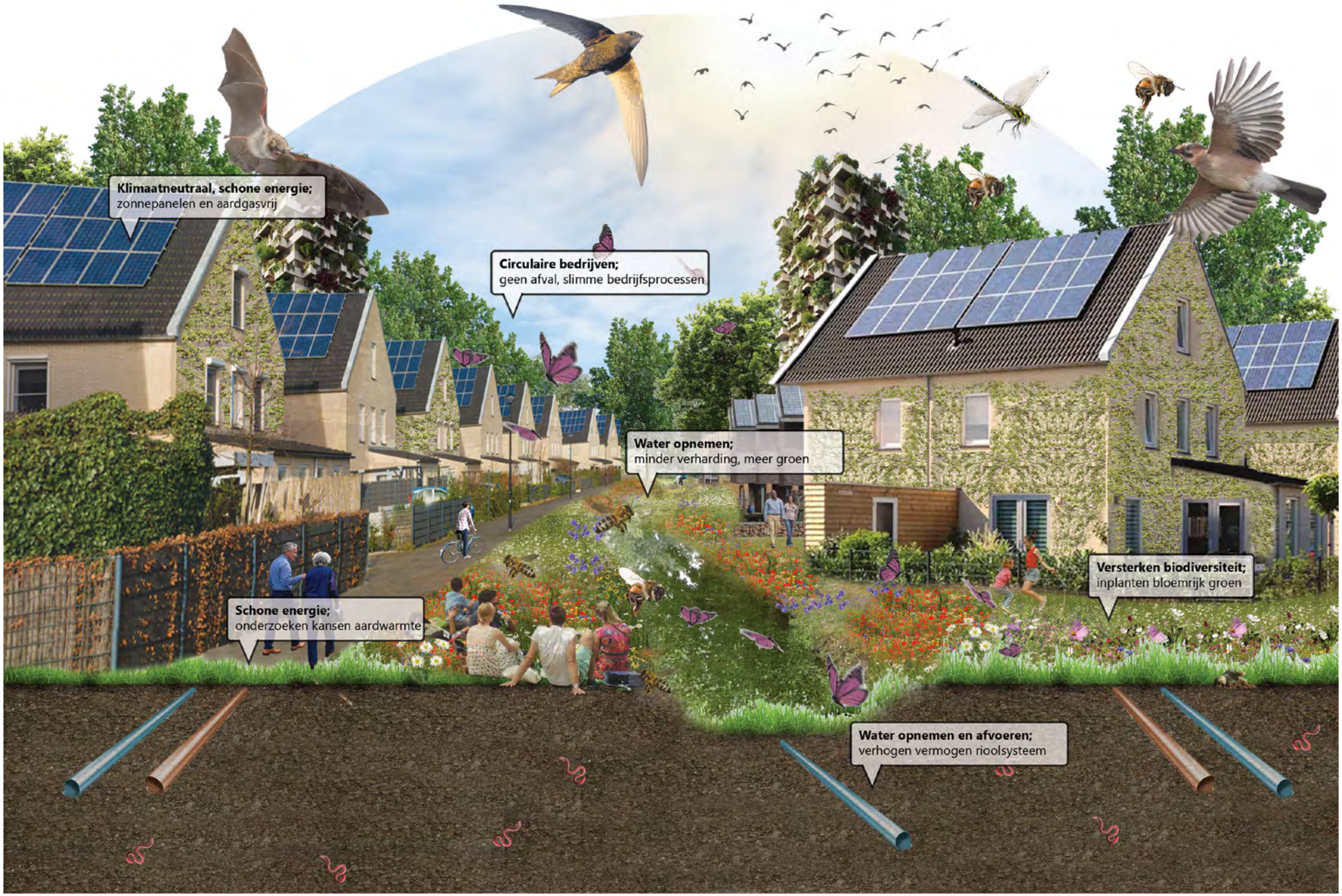
'Meer stad worden' betekent dat het aantal voorzieningen mee gaan groeien (ook door meer draagvlak voor voorzieningen die er nu nog niet zijn). We werken dan ook aan voldoende en de juiste maatschappelijke voorzieningen in de wijken en buurten. Denk aan scholen en kinderopvang, zorgvoorzieningen en sportclubs. Deze voorzieningen moeten passen bij de veranderende samenleving. Doordat er steeds meer ouderen zijn moet er bijvoorbeeld meer zorg op korte afstand beschikbaar komen. Bij voorkeur zitten de voorzieningen bij elkaar, op een centrale plek en goed bereikbaar. Zo werken we bijvoorbeeld aan het samenvoegen van sportlocaties en scholen/kinderopvang in de vorm van een Integraal Kind Centrum (IKC-vorming). Een aantal scholen in onze gemeente is namelijk verouderd of voldoet niet meer aan de wensen van vandaag. De wijkcentra zitten bij voorkeur bij die andere voorzieningen. Van het wijkcentrum maken we een plek waar inwoners elkaar ontmoeten, waar activiteiten plaatsvinden en waar mensen terecht kunnen voor vragen en/of hulp.

Niet alleen de voorzieningen in de wijk zijn belangrijk om inwoners te helpen om gezond te zijn en mee te doen in de samenleving. De directe ruimtelijke omgeving speelt ook een belangrijke rol. We richten de openbare ruimte dan ook zo in dat het bijdraagt aan sport en beweging, spelen en ontdekken en ontmoeting en meedoen. Voldoende groen in de omgeving is hierin een belangrijke factor. Het draagt bij aan de gezondheid van inwoners en het maakt de omgeving ook gewoon aantrekkelijker. Ook is het bijvoorbeeld belangrijk dat er leuke speelplekken zijn voor jong en oud, voldoende bankjes en picknicktafels waar mensen kunnen samenkomen en fijne paden door de stad voor fietsers, hardlopers en wandelaars.

Juiste maatschappelijke voorzieningen goed bereikbaar en op de juiste plek aanwezig
Groene, prettige woonomgeving; ruimte voor beweging, spelen en samenkomst
Inrichten van leefomgeving zodat iedereen kan meedoen, ook kwetsbare inwoners
'Meer stad worden' betekent meer voorzieningen
Veilige wijken en buurten; aanpakken van overlastlocaties, inrichten van 'schuifelzones' voor ouderen
Werken aan een socialere, gezondere en veiligere omgeving

Zorgen voor een veilige leefomgeving

Het is belangrijk dat de wijken en buurten in de gemeente Hoorn veilig zijn. Het gaat dan niet alleen over de daadwerkelijke veiligheid, maar ook over hoe veilig inwoners zich voelen. Het aantal inbraken, vernielingen en voorvallen met geweld is in de afgelopen jaren gelukkig gedaald. Deze positieve lijn zetten we graag door. Bij wijkvernieuwing hebben we extra aandacht voor de invloed van de omgeving op de veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan goede straatverlichting, het aanpakken van overlastlocaties (openbare portieken bijvoorbeeld) en het herinrichten van ‘achteraf steegjes en straten’. We richten zogenaamde ‘schuifelzones’ in voor ouderen. Dit zijn veilige verbindingen in de wijk voor minder mobiele inwoners, met bijvoorbeeld voldoende bankjes om te rusten. Het is belangrijk dat toezicht en handhaving ook meegroeit met het ‘Meer stad worden’. Zo voorkomen we dat mogelijke stedelijke veilgheidsopgaven problematisch worden. En hoewel het dus goed gaat met de veiligheid in onze gemeente, zien we wel een verschuiving naar meer onzichtbare problemen. Het gaat dan over criminaliteit die meer op de achtergrond speelt, maar wel een steeds grotere stempel op de samenleving drukt. Drugscriminaliteit is hier een voorbeeld van. Tot slot beschermen we de veiligheid van onze inwoners als het gaat om milieufactoren. Het gaat dan over de luchtkwaliteit, overlast door geluid of geur en risico’s bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen (externe veiligheid). Overlast proberen we zoveel mogelijk, in samenwerking met de betrokken partij(en), te voorkomen en waar nodig nemen we maatregelen om de overlast te verminderen.

Klimaatneutraal, schone energie;
zonnepanelen en aardgasvrij
Circulaire bedrijven;
geen afval, slimme bedrijfsprocessen
Water opnemen;
minder verharding, meer groen
Schone energie;
onderzoeken kansen aardwarmte
Versterken biodiversiteit;
inplanten bloemrijk groen
Water opnemen en afvoeren;
verhogen vermogen rioolsysteem

4.5 Verder verduurzamen en vergroenen

Samenvatting

In Hoorn dragen we ons steentje bij om de gevolgen van de wereldwijde klimaatcrisis af te zwakken. Dit betekent dat we werken aan de doelstelling om klimaatneutraal te worden. We gaan op zoek naar schone energiebronnen. In de gemeente Hoorn kijken we vooral naar de mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen. Ook gaan we aan de slag met het aardgasvrij maken van alle wijken en buurten en we onderzoeken de kansen voor het opwekken van aardwarmte. Verder moedigen we bedrijven aan om in de toekomst 'circulair' te worden. Dit betekent dat bedrijfsprocessen slim zijn ingericht en afval niet meer bestaat. Ook gaat Hoorn zich voorbereiden op het veranderende klimaat. Dit betekent vooral dat we de leefomgeving in onze gemeente gaan 'ontstenen' door extra bomen en sierlijke beplanting aan te brengen. Voldoende groen zorgt er namelijk voor dat de omgeving beter bestand is tegen hitte en het neemt regenwater op en houdt het langer vast. Ook verhogen we het vermogen van ons rioolsysteem.

Schone, duurzame energie

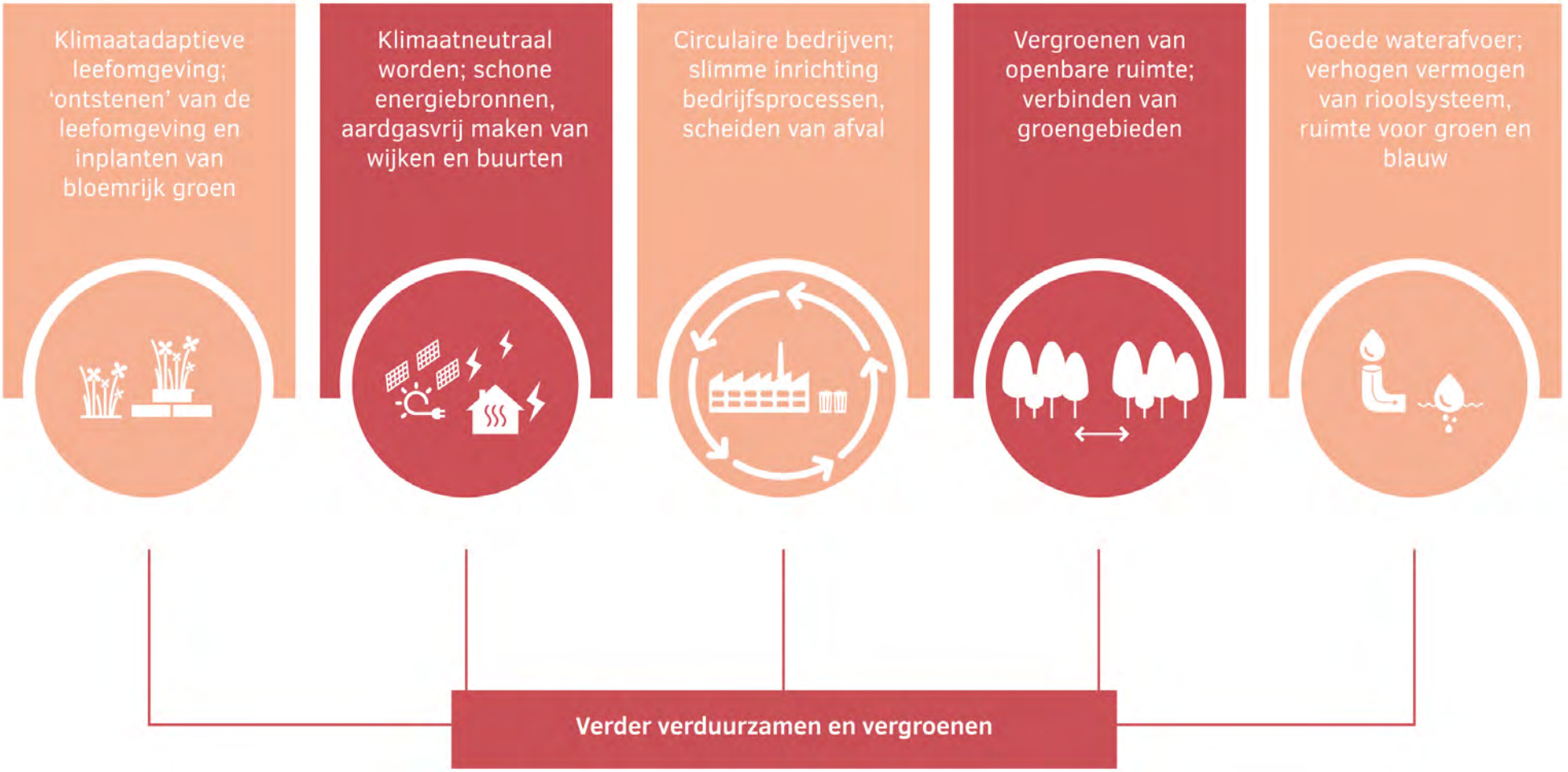
Nederland wil in 2050 volledig klimaatneutraal zijn, wat inhoudt dat we geen broeikasgassen meer uitstoten. Dit is onderdeel van het 'Klimaatakkoord'. Hiermee willen we voorkomen dat de aarde verder opwarmt. Hoorn wil in 2040 energieneutraal zijn en alle energie binnen de regio opwekken. Om deze doelstelling waar te maken gaan we binnen Hoorn op zoek naar schone energiebronnen, voor het verwarmen van onze huizen, voor ons vervoer en voor onze industrie. Deze duurzame energie krijgen we bijvoorbeeld van windmolens, zonnepanelen en aardwarmte. We kijken samen in de regio naar de beste mogelijkheden. Dit noemen we de 'Regionale Energie Strategie'.

Ook in de gemeente Hoorn zoeken we naar ruimte voor duurzame, schone energie. We kijken hierbij vooral naar de mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen, op daken en als zonneveld aan de randen van de stad. Ook onderzoeken we de kansen die er liggen op het gebied van aardwarmte. We gaan in Hoorn alle wijken en buurten aardgasvrij maken. Hiervoor onderzoeken we op dit moment de optie om een warmtenet aan te leggen. Dit is een soort CV-installatie in het groot, waardoor veel woningen verwarmd kunnen worden. De warmte kan afkomstig zijn verschillende duurzame bronnen, zoals aardwarmte of restwarmte van industrie. Met buizen gaat het warme water van de centrale ketel naar de woningen. Deze verandering leidt ertoe dat er veel nieuwe kabels in de ondergrond en transformatorhuisjes gaan komen, zodat de energie ook naar juiste plek kan worden vervoerd en opgeslagen. Dit vraagt om extra ruimte in de boven- en ondergrond.

Naast een duurzame warmtebron is het vooral belangrijk dat woningen goed geïsoleerd zijn (dit bespaart energie) en dat er eventueel zonnepanelen op het dak liggen. Dit wordt vooral in de historische binnenstad en de oudere woonwijken nog een flinke opgave, omdat de (monumentale) panden hier vaak erg oud zijn en vaak een laag energielabel hebben. Daarbij is de historische binnenstad een beschermd stadsgezicht waar specifieke regels gelden ten aanzien van zonnepanelen.

Circulaire economie

In 2040 wil Hoorn een 'Circulaire Stad' zijn. Dit is een stad met een houdbaar economisch systeem zonder afval en schadelijke uitstoot naar het milieu. We willen dat doen in harmonie met de natuur en waarin de waarde van grondstoffen, materialen en producten behouden blijft door kringlopen. In de fysieke leefomgeving wordt veel gebruikt gemaakt van grondstoffen en materialen, bijvoorbeeld bij de inrichting van de openbare ruimte en bij gebouw- en gebiedsontwikkeling. De gemeente wil bij beleidsontwikkeling en projecten een aanjagers- en voortrekkersrol vervullen en zet in op een zo hoog mogelijke mate van circulariteit. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt bio-grondstoffen. Doelen zijn het verlagen van de milieueffecten en het stimuleren van innovatie.

Klimaatadaptieve leefomgeving; 'ontstenen' van de leefomgeving en inplanten van bloemrijk groen
Klimaatneutraal worden; schone energiebronnen, aardgasvrij maken van wijken en buurten
Circulaire bedrijven; slimme inrichting bedrijfsprocessen, scheiden van afval
Vergroenen van openbare ruimte; verbinden van groengebieden
Goede waterafvoer; verhogen vermogen van rioolsysteem, ruimte voor groen en blauw
Verder verduurzamen en vergroenen

Voorbereid op het veranderende klimaat

Het klimaat verandert, ook in Nederland. Dit heeft als gevolg dat in de toekomst regenbuien heviger worden, hittegolven steeds vaker voorkomen en de kans op overstromingen of juist erg droge perioden groter wordt. Het is belangrijk dat we de samenleving en onze omgeving hierop voorbereiden. Dit heet een ‘klimaatadaptieve leefomgeving’. Hiervoor is het belangrijk dat er meer groen komt in plaats van stenen in onze woonwijken, bedrijventerreinen en de oude binnenstad. Voldoende groen draagt er namelijk aan bij dat de omgeving minder snel opwarmt tijdens hete dagen, bijvoorbeeld doordat bomen zorgen voor schaduw. Ook neemt een groene ondergrond, bijvoorbeeld gras, het regenwater op en houdt het langer vast. Dit voorkomt wateroverlast tijdens hevige regenbuien of juist verdroging tijdens warme perioden. Tot slot draagt bloemrijk groen bij aan het verbeteren van de biodiversiteit. Dit laatste is gericht op het behoud en de versterking van verschillende soorten planten en dieren. De biodiversiteit is in de afgelopen jaren namelijk sterk afgenomen.

We gaan dan ook aan de slag met het vergroenen van de openbare ruimte in de gemeente Hoorn. We planten nieuw groen, zoals bomen, struiken en heesters en versterken de bestaande bomenlanen en parken/plantsoenen in de stad. De verschillende groengebieden verbinden we met elkaar. We gebruiken divers en bloemrijk groen en onderhouden het groen zonder chemische bestrijdingsmiddelen. Dit versterkt de biodiversiteit en het ziet er ook gewoon aantrekkelijker uit. Op dit moment werken we al aan een parkachtige ontwikkeling aan de zuidrand van de Westfrisiaweg. In de parken en andere groengebieden in onze gemeente vinden we het belangrijk dat inwoners er prettig kunnen verblijven op hete zomerdagen. Voldoende schaduwplekken, bankjes waar mensen kunnen uitrusten en mogelijkheden om te spelen en bewegen dragen bij aan een prettig verblijf. Tot slot maken we ook inwoners bewust van het belang van groen. We moedigen hen aan om hun steentje bij te dragen (of eigenlijk hun steentjes weg te doen). Bijvoorbeeld door de tegels uit de tuin te halen en gras/bloemen in te planten (Operatie Steenbreek), regenwater op te slaan in een regenton of het aanleggen van groene daken of gevels op hun woning.

Naast het vergroenen van de omgeving, is het ook belangrijk om te werken aan een goede waterafvoer. Daarom verhogen we het vermogen van ons riool en zorgen we ervoor dat het gehele rioolsysteem straks is losgekoppeld (gescheiden riool). Hierin vindt de afvoer van regenwater en de afvoer van afvalwater apart van elkaar plaats. Ook maken we op verschillende plekken in de gemeente ruimte voor wateropvang in de vorm van groene overloopzones of ‘wadi’s’. Hier kan regenwater tijdens hevige regenbuien tijdelijk worden opgevangen en de bodem intrekken.

Hoofdstuk 5

Visie in kaart

In de hoofdstukken hiervoor zijn de kwaliteiten en doelen voor de gehele gemeente beschreven. In dit hoofdstuk vatten we dit samen en ‘vertalen’ we de kwaliteiten en doelen naar de kaart. Met vertalen bedoelen we dat we de verschillende type gebieden in de kaart verbeelden. Ook beschrijven we per paragraaf de belangrijkste onderwerpen.

5.1 Wat is onze visie?

Hoorn vervult als ‘krachtige centrumstad’ een belangrijke rol in Westfriesland. Met ‘krachtige centrumstad’ bedoelen we dat Hoorn, als hoofdstad van Westfriesland, belangrijke unieke functies vervult voor de ***regio***. Denk daarbij bijvoorbeeld aan vermaak in en om de binnenstad, werk bij de Hoornse bedrijven of leren bij scholen en zorg in het ziekenhuis. Door de goede verbindingen via snelweg en spoorlijn is Hoorn onderdeel van het ‘dagelijks stedelijk systeem’ van Amsterdam. Met ‘dagelijks stedelijk systeem’ bedoelen we dat er dagelijks een grote uitwisseling van mensen en goederen plaatsvindt. Denk bijvoorbeeld aan de Horinezen die iedere werkdag naar Amsterdam reizen voor werk of studie of producten die dagelijks vanaf de bedrijventerreinen worden vervoerd.

Rondom Hoorn zijn het prachtige Westfriese landschap en het weidse Markermeer belangrijke kwaliteiten. Ook binnen de gemeente zijn de oude landschappelijke kwaliteiten nog herkenbaar. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de stolpboerderijen met bijbehorende groene erven, de groene kavels, de wegsloten en de oude bomen langs de linten. Het Keern verbindt de historische binnenstad met de lintdorpen Zwaag en Blokker. Ook de nieuwere parken, groengebieden en waterwegen zijn belangrijke ***kwaliteiten***. Deze bestaande kwaliteiten op het gebied van cultuurhistorie, groen, water en regionale functies zijn in de kwaliteitskaart opgenomen (zie kwaliteitskaart, p. 48).

Kortom, Hoorn is een krachtige centrumstad omringd door het prachtige Westfriese landschap en is onderdeel van het Amsterdamse stedelijke systeem. We zijn een ‘complete stad’ waar niet alleen gewoond wordt. Er is namelijk ook voldoende werk, zorg en onderwijs en er zijn voldoende voorzieningen om van het leven te genieten. Komende jaren werken we hard aan ***een nog completer en krachtiger Hoorn***.

Een compleet en krachtig Hoorn is geen vanzelfsprekendheid. Hiervoor moeten we verschillende ***uitdagingen*** overwinnen. Zo moeten we komende decennia bijvoorbeeld het tekort aan woningen oplossen, onze energiebronnen drastisch verduurzamen en omgaan met een economie die in verhouding hoger opgeleid personeel vraagt.

Daarnaast hebben we te maken met in verhouding steeds meer ouderen en steeds minder jongeren en jonge gezinnen, waardoor het draagvlak voor voorzieningen onder druk kan komen te staan. Ook de toenemende kloof tussen arm en rijk, en grotendeels langs dezelfde lijnen, hoog- en laagopgeleid en gezond en ongezond is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Een belangrijke sleutel om deze uitdagingen te overwinnen en Hoorn nog krachtiger, completer en leefbaarder te maken ligt in het verder ***‘intensiveren’*** van de stad. Met intensiveren bedoelen we het toevoegen, clusteren en mengen van woningen, bedrijven en voorzieningen binnen de bestaande stad. Dit doen we met bijzondere aandacht voor het type bebouwing en in het bijzonder nabij de treinstations. Het type bebouwing en omgeving heeft namelijk invloed op leefbaarheid en vastgoedprijzen. Zo is de leefbaarheid of vastgoedprijs vaak lager in wijken met veel flats, weinig groen en waar openbaar vervoer ontbreekt. ***Functiemenging*** is hierbij ook een belangrijk thema. Door de mate van menging te verhogen verminderen we de afstand van verplaatsingen tussen wonen, werken en winkelen, dragen we bij aan een gedeeld gebruik van infrastructuur (zoals parkeerpleinen, duurzame warmtenetten en openbaar vervoer), zorgen we voor meer levendigheid en meer draagvlak voor lokale voorzieningen en winkels. We dragen hiermee ook bij aan een hoger veiligheidsgevoel en, in samenhang met dichtheid en menging van doelgroepen, minder criminaliteit.

Daarom ontwikkelen we nieuwe ***stads- en woonwijken***. We voegen hier de missende woningen voor jongeren, jonge gezinnen, ouderen en andere woningzoekenden toe. We zorgen er hierdoor ook voor dat hoger opgeleide jongeren en jonge gezinnen hier kunnen blijven leren en werken. We streven ernaar daarom hoger onderwijs naar Hoorn te halen en bieden ruimte aan duizenden nieuwe banen. Het merendeel van deze ***nieuwe bedrijven, woningen en scholen*** komen binnen een straal van 1200 meter van de stations, in de verschillende intensiverings- en transformatiegebieden (zie ontwikkelingenkaart p. 52).

Meer woningen, banen en scholen zorgen ook voor meer verplaatsingen van mensen en goederen. De uitdaging is om files en parkeerproblemen te voorkomen. Dit doen we door dichtbij bestaande treinstations te bouwen en in te zetten op alternatieven voor de auto. Denk daarbij bijvoorbeeld aan meer, veiligere en snellere fiets- en wandelpaden in combinatie met goede bus- en treinverbindingen. We zetten ons samen met inwoners en partners in om al het ***vervoer*** in onze gemeente ***schoner*** te maken. Naast wonen, werken en leren is de gemeente Hoorn ook aantrekkelijk om te bezoeken als toerist. We ***verwelkomen bezoekers*** in onze gemeente. Denk bijvoorbeeld aan alle mensen die op de kwaliteiten van Hoorn afkomen, zoals de fanatieke zeilers die rusten in de haven, cultuurliefhebbers in de binnenstad en feestvierders aan het stadsstrand.

We verwelkomen dus meer inwoners, werknemers, scholieren en bezoekers en leiden de verplaatsingen die hierbij horen in goede banen. Dit combineren we met meer ruimte voor ***duurzame energie, groen en water***. Voor zowel de bestaande als nieuwe delen van de gemeente is deze combinatie een grote uitdaging die veel van dezelfde ruimte vraagt. Kortom, we moeten de beschikbare ruimte op meer dan een manier gebruiken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het plaatsen van zonnepanelen boven parkeerplaatsen die maar half verhard zijn om het water door te laten of openbaar toegankelijke groene daken boven nieuwe appartementen met ondergrondse parkeergarages en een warmte-koude opslag systeem daaronder.

We ***combineren*** zoveel mogelijk functies, met name bij nieuwe ontwikkelingen, maar sommige functies combineren we niet omdat dit vanwege ***veiligheid of gezondheid*** niet verstandig is. Denk daarbij bijvoorbeeld aan woningen nabij bedrijven die veel geluid- en geuroverlast veroorzaken of bouwen op risicovolle buisleidingen.

We willen '***radicaal vergroenen***'. Daarmee bedoelen we dat we samen met inwoners en ondernemers nieuwe en bestaande gevels, daken, tuinen, straten, parkeerplaatsen en pleinen gaan 'vergroenen' en waar nodig 'vernatten'. Hierdoor zijn we beter bestand tegen een veranderend klimaat. Door meer ruimte voor groen en water zijn we namelijk beter bestand tegen intense buien en hittegolven. Daardoor houden we onze voeten droog en onze hoofden koel.

Dit is niet alleen van belang om schade te voorkomen. Het draagt ook bij aan de gezondheid van onze inwoners. Hittegolven zijn namelijk levensgevaarlijk voor ouderen, nabijheid van groen heeft een positief effect op de mentale gezondheid en het verbetert de luchtkwaliteit. We willen op zoveel mogelijk manieren bijdragen aan een gezonde omgeving. Daarom richten we de openbare ruimte zo in dat deze '***uitnodigt tot bewegen en ontmoeten***'. Met 'uitnodigen tot bewegen en ontmoeten' bedoelen we bijvoorbeeld dat er voldoende speel- en sportplekken voor jong en oud zijn, men graag in de openbare ruimte verblijft en dat we in de openbare ruimte zoveel mogelijk prioriteit geven aan wandelaars en fietsers.

Het is ook van belang dat we ervoor zorgen dat de ***sociale en maatschappelijke voorzieningen*** zoals bijvoorbeeld gezondheidscentra, scholen, culturele centra en buurthuizen, ***meegroeien*** met het aantal inwoners, werknemers, scholieren en bezoekers.

Kwaliteiten

5.2 Kwaliteiten

Uitgangspunten per gebiedstype

Historisch centrum
De binnenstad is een zogenoemd ‘beschermd stadsgezicht’. Om het historische karakter van het beschermde stadsgezicht te behouden, gelden hier speciale regels en richtlijnen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan regels met betrekking tot het renoveren van gebouwen met historische gevels, archeologisch onderzoek of het herinrichten van straten en pleinen. We kiezen voor ‘bereikbaarheid op maat’. In de binnenstad verkennen we daarom of we met name ruimte kunnen bieden voor parkeren aan de rand van de binnenstad en op sommige plekken de kwaliteit van de omgeving verbeteren door permanent parkeren te weren. De binnenstad is er voor iedereen en is een plek waar winkels, horeca, kantoren, ateliers en woningen gemengd zijn. Hier zitten nog wel kleine verschillen in. Nachthoreca wordt bijvoorbeeld op drie plekken geconcentreerd en detailhandel concentreren we in het ‘kerngebied’. Evenementen worden beter gespreid in tijd en plaats op daarvoor geschikte locaties.

Linten, lanen en paden
De linten, lanen en paden bestaan al vanaf de vroegste geschiedenis van Hoorn. Ze liggen aan de basis van de stedenbouwkundige structuren in Hoorn. De bebouwing is langs deze wegen naar het buitengebied uitgebreid. Het is belangrijk om de karakteristieke groene en historische waarden van deze gebieden te behouden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de waardevolle gebouwen, zoals stolpboerderijen, groene ruimtes en oude bomen. Deze behouden we voor de toekomst en we zorgen dat nieuwe ontwikkelingen aansluiten bij de maat en schaal van het lint en rekening houden met archeologische waarden. Net als in de binnenstad is er in de linten ruimte voor functiemenging, krijgen fietsers en wandelaars (nog) meer prioriteit en is er ruimte voor verdere vergroening. Hierdoor worden de linten, lanen en paden nog meer de groene verbindingen voor fietsers en voetgangers. Bij nieuwe ontwikkelingen gaan we in deze gebieden uit van een ‘nee, tenzij-principe’ voor activiteiten die negatief zijn voor het milieu of activiteiten die te veel (vracht)auto’s aantrekken.

Stadsstrand
Het stadsstrand is een belangrijke nieuwe kwaliteit van Hoorn. Hier is ruimte voor recreatie, sport, evenementen en paviljoens voor horeca en cultuur.

Bereikbaarheid via water, spoor en weg
De bereikbaarheid via water, weg en spoor is ook een belangrijke kwaliteit van onze gemeente. Daarom houden we samen met onze partners de havens en vaarroutes bereikbaar, wegen filevrij en verbeteren we de bereikbaarheid met bus en trein. Ook investeren we samen met onze partners in de kwaliteit van de omgeving van deze verbindingen en knooppunten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de aantrekkelijke pleinen en straten bij de treinstations en bushaltes, nieuwe parken langs wegen of aanlegplekken langs nieuwe vaarroutes.

Groen, recreatie en natuur
De bestaande parken, sportvoorzieningen en natuurgebieden zijn van groot belang voor mens, dier en plant. De grotere parken en groengebieden zijn verschillend en bieden verschillende mogelijkheden voor gebruik. Denk daarbij bijvoorbeeld aan ‘avontuurlijk’ spelen, sporten, wandelen en stadslandbouw.

Buurtcentra
De buurtcentra zijn de gebieden, buiten de binnenstad, waar nu al verschillende winkels en maatschappelijke functies bij elkaar zitten. Denk bijvoorbeeld aan een combinatie van supermarkten, buurthuizen, apotheken en sporthallen zoals in Risdam-Noord of het centrum van de Kersenboogerd. Hier is ruimte voor functiemenging en kunnen in hogere dichtheden woningen worden toegevoegd. Buurtcentra zijn belangrijke kwaliteiten voor de woonwijken. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan de kwaliteit van deze plekken.

Bestaande stad

5.3 Bestaande stad

Uitgangspunten bestaande gebieden

Bedrijventerreinen
De bestaande (en in ontwikkeling zijnde) bedrijventerreinen zijn een belangrijk onderdeel van de bestaande stad. Een groot deel van de arbeidsplaatsen en bedrijven in de gemeente vinden we in deze gebieden. Op deze terreinen heeft ruimte voor ondernemen de hoogste prioriteit en is ruimte voor activiteiten die een wat grotere impact op 'milieu- en veiligheidsthema's' hebben. Denk bij 'milieu- en veiligheidsthema's' bijvoorbeeld aan brandrisico's, geluid, verkeer, geur en/of trillingen. Omdat in deze gebieden de milieu- en veiligheidseisen op een lager niveau liggen, bieden we hier geen ruimte voor woningen en scholen.

Gemengde gebieden
In deze gebieden zitten diverse bedrijven en/of andere voorzieningen. Deze bedrijven en voorzieningen kunnen we combineren met andere functies. Oftewel hier kunnen we diverse functies mengen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan scholen, winkels, woningen en kantoren. Bij de nadere uitwerking per gebied wordt de gewenste mate van functiemenging nader bepaald.

Ontwikkelgebieden
Deze gebieden zijn nu al, of op korte termijn, in ontwikkeling. In deze gebieden worden op korte termijn woningen ontwikkeld. Zie bijvoorbeeld de Rozenbuurt en het Holenkwartier.

Eerste stadsuitbreidingen
Net buiten de historische binnenstad liggen de wijken die aan het begin van de vorige eeuw langs de linten en lanen gegroeid en dichter bebouwd zijn. De historische opbouw van deze gebieden geven het karakter. Het zijn op dit moment hoofdzakelijk woongebieden. Op termijn is bieden we meer voor functiemenging dan nu mogelijk is. De bestaande structuur vormt het uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn fors, we bieden ruimte voor een behoorlijk aantal nieuwe woningen. In dit karaktervolle gebied is hierbij zorgvuldigheid benodigd. We hanteren hier daarom een 'ja, mits-benadering' omtrent de bouw van extra woningen, maar de 'ja-mits-benadering' wil in dit geval zeggen dat we hier positief tegenover staan, maar initiatiefnemers uitdagen om bij te dragen aan de verduurzaming, vergroening en parkeeropgave van het gebied.

Planmatige uitbreidingen
Dit zijn de gebieden die grotendeels tegen het einde van de vorige eeuw en aan het begin van deze eeuw gebouwd zijn. Hierbinnen zijn de oude linten en lintdorpen nog steeds herkenbaar. Deze gebieden zijn met name groene en rustige woonwijken met veel woningen voor gezinnen. Een rustige en groene woonomgeving heeft hier prioriteit. In deze gebieden is daarom minder ruimte voor functiemenging. Naast wonen, zijn in deze gebieden alleen bedrijven aan huis wenselijk die niet milieubelastend zijn en niet veel verkeer aantrekken.

Ontwikkelingen

5.4 Ontwikkelingen

Intensivering – 'Gemengd Stedelijk'
In de 'gemengd stedelijke' gebieden is ruimte voor de toevoeging van meer woningen, bedrijven en maatschappelijke voorzieningen per vierkante meter dan in andere delen van de stad. Denk daarbij bijvoorbeeld aan appartementen voor jongeren en ouderen, flexibele werkruimten voor startende bedrijven en grotere kantoren en de uitbreiding van middelbare scholen en een nieuwe Hbo-opleiding. Met 'gemengd stedelijk' bedoelen we dus dat hier veel bewoners, werknemers en scholieren samenkomen. Hierdoor zorgen we ook voor meer vraag naar bijvoorbeeld horeca en detailhandel en de openbare ruimte richten we ook zo in dat het een fijne plek is om samen te zijn. Oftewel, in deze gebieden ontstaat een 'stedelijke dynamiek'. In deze gebieden is functiemenging de norm, we bieden hier ruimte voor evenementen en we weren de auto zoveel mogelijk uit het straatbeeld. Alle nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan het vergroenen en verduurzamen van het gebied. Zware bedrijvigheid vinden we hier niet wenselijk.

Intensivering – 'Klein Stedelijk'
In de 'Klein stedelijke' gebieden voegen we ook nieuwe woningen, maatschappelijke voorzieningen en bedrijven toe. We ontwikkelen hier meer woningen, bedrijven en voorzieningen per vierkante meter dan in de omliggende woonwijken. Dit doen we wel in minder hoge dichtheid dan in de 'Gemengd stedelijke' gebieden. Denk hier ook bijvoorbeeld aan een mix van kleinere woningen met tuin voor jonge gezinnen, appartementen voor jongeren en ouderen, basisscholen, winkels en restaurants. Hier bieden we dus ruimte voor het mengen van functies. We zorgen ook hier dat we met nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan het vergroenen en verduurzamen van het gebied.

Woningbouwontwikkeling
In deze gebieden ontwikkelen we woningen. Dit zijn nieuwe groene en rustige woonwijken bij Zwaag en Bangert-Oosterpolder.

Groene verbindingen
Langs deze lijnen zetten we ons ook extra in om meer groen toe te voegen.

Transformatie – Verkenning Gildenweg
Voor het bedrijventerrein Gildenweg gaan we verkennen of ook hier transformatie naar bijvoorbeeld woningbouw mogelijk is. Met name de geur- en verkeershinder hebben hierbij onze aandacht. Het houden zoals het is, kan ook een mogelijke uitkomst van de verkenning zijn.

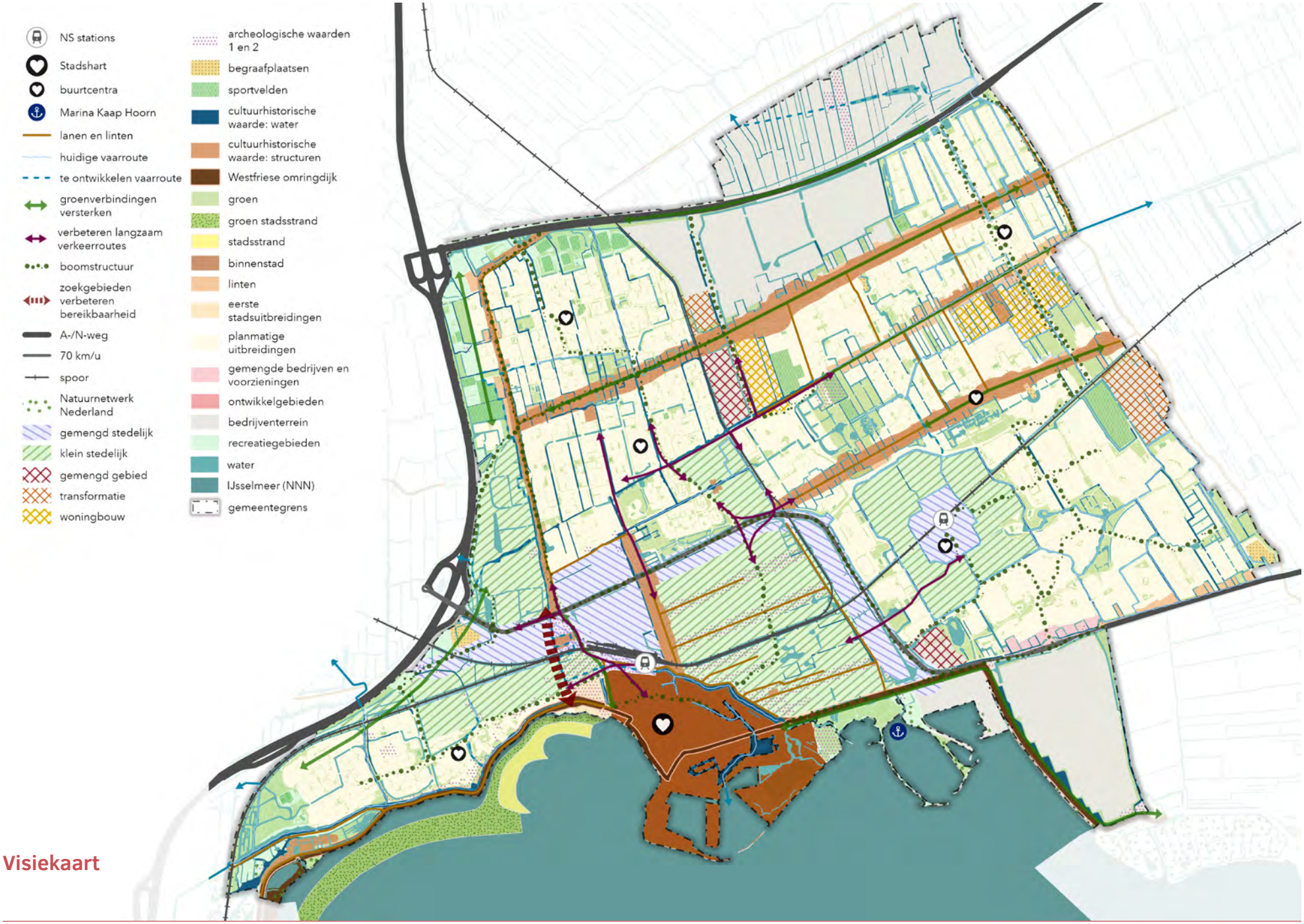
Transformatie – 'Gemengd gebied'
Het oude veilingterrein, de Lageweg en de voormalige gevangenis zijn opgenomen als 'gemengde gebieden'. Hiermee bedoelen we dat de functie van deze gebieden in de toekomst kan veranderen. Als hier bedrijfspanden leeg komen bieden we de ruimte om deze naar woningen (of andere functies) te transformeren. Dit wordt een geleidelijk proces waarin we pand voor pand nieuwe functies aan het gebied toevoegen. Hierbij houden we rekening met aandachtspunten op het gebied van milieu, zoals bijvoorbeeld geluidshinder. Net als in andere gebieden dagen we bestaande en nieuwe gebruikers uit om het gebied verder te verduurzamen en te vergroenen.

Zonnepanelen langs infra en op daken
Langs infra bieden we ruimte aan grotere initiatieven voor zonnepanelen. In de gebieden voor 'zon op dak' zetten we ons extra in om samen met eigenaren en gebruikers op meer daken meer zonnepanelen te plaatsen.

Marina Kaap Hoorn en omgeving
Rondom de Marina Kaap Hoorn hanteren we en 'ja-mits-benadering' voor toeristische en recreatieve ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan uitbreiding jachthaven, horeca en durfsporten.

Duurzame warmte
Dit zijn geen exacte locaties, maar we geven hiermee aan dat we komende jaren op nader te bepalen locaties de mogelijkheden voor aardwarmte, thermische energie uit oppervlakte- en rioolwater gaan verkennen.

Verbeteren langzaam verkeer en zoekgebied bereikbaarheid
Langs deze lijnen verbeteren we de bereikbaarheid. Bij langzaam verkeer is dat met name gericht op snelle en veilige verbindingen voor voetgangers en fietsers. Bij het zoekgebied bereikbaarheid gaat dat over grotere infrastructurele ingrepen gericht op het verbeteren en ontvlechten van verschillende verkeersstromen.

NS stations
Stadshart
buurtcentra
Marina Kaap Hoorn
lanen en linten
huidige vaarroute
te ontwikkelen vaarroute
groenverbindingen versterken
verbeteren langzaam verkeerroutes
boomstructuur
zoekgebieden verbeteren bereikbaarheid
A-/N-weg
70 km/u
spoor
Natuurnetwerk Nederland
gemengd stedelijk
klein stedelijk
gemengd gebied
transformatie
woningbouw
archeologische waarden 1 en 2
begraafplaatsen
sportvelden
cultuurhistorische waarde: water
cultuurhistorische waarde: structuren
Westfriese omringdijk
groen
groen stadsstrand
stadsstrand
binnenstad
linten
eerste stadsuitbreidingen
planmatige uitbreidingen
gemengde bedrijven en voorzieningen
ontwikkelgebieden
bedrijventerrein
recreatiegebieden
water
IJsselmeer (NNN)
gemeentegrens

Visiekaart

5.5 Visiekaart

Deze hiervoor beschreven visie is in de visiekaart vertaald. Deze kaart is opgebouwd uit de volgende ‘lagen’. Deze ‘lagen’ zijn in dit hoofdstuk in meer detail toegelicht.

- ***Kwaliteiten***
- ***Bestaande stad***
- ***Ontwikkelingen***

In de ‘kwaliteitslaag’ bepalen we waar extra aandacht voor kwaliteit nodig is om deze te beschermen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan regels voor het behoud van natuur, erfgoed en parken of hoge eisen aan beeldkwaliteit aan de linten en in het historische centrum.

In de ‘laag van de bestaande stad’ beschrijven we de huidige opbouw van de stad. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het bestaande stratenpatroon, verschillende type woonwijken, bedrijventerreinen en buurtcentra. Samen met de ‘kwaliteitslaag’ vormt dit de basis. We bouwen hier met nieuwe ontwikkelingen op voort.

In de ‘ontwikkelingslaag’ beschrijven we waar we aan wat voor type ontwikkelingen ruimte willen bieden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gebieden waar we stadse wijken ontwikkelen, extra groen toevoegen en duurzame energie opwekken.

Hoofdstuk 6

Werken met de Omgevingsvisie

Dit hoofdstuk laat zien hoe de Omgevingsvisie Hoorn 2040 te gebruiken is. Hoe gaan we de stap maken van een visie naar uitvoering? De Omgevingsvisie van Hoorn staat niet op zichzelf. Er is een duidelijke relatie met het Omgevingsplan en Programma's onder de Omgevingswet. Dit kan in de toekomst de reden zijn om de Omgevingsvisie weer iets aan te passen als dit nodig is. Deze Omgevingsvisie (de stip op de horizon) is nu bewust globaal van opzet en kan bij een eventuele toekomstige aanpassing op onderdelen gedetailleerder worden, als dat nodig is. De ambities kunnen in een latere fase nog verder worden verdiept in Programma's of plantontwikkelingen. We werken samen met andere partijen en de regio aan de ambities beschreven in deze Omgevingsvisie. De gemeente zal hierin zo nu en dan verschillende rollen aannemen. Soms zijn we initiatiefnemer, regisseur of maken we juist zaken mogelijk. Het meer stad worden zal ook enige kosten hebben. We hebben daarom beschreven welke mogelijkheden er zijn om deze investeringen te bekostigen. We geven als laatste initiatiefnemers duidelijke spelregels mee wanneer ze met een initiatief komen.

6.1 Monitoring en andere instrumenten van de Omgevingswet

De Omgevingswet kent een zestal Omgevingswetinstrumenten waarvan de Omgevingsvisie, de Programma's en het Omgevingsplan de belangrijkste zijn. De Omgevingsvisie heeft veel te maken met de andere Omgevingswetinstrumenten.

Omgevingsplan

Het Omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Elke gemeente in Nederland heeft straks een Omgevingsplan en het Omgevingsplan vervangt alle huidige bestemmingsplannen. Regels zijn er in verschillende vormen. De gemeenteraad heeft straks een bepalende rol bij het Omgevingsplan, door dit plan vast te stellen. Daarmee verankeren we de kaders en richtlijnen vanuit de visie en de doorvertaling in eventuele programma's in het Omgevingsplan. Het Omgevingsplan moet passen binnen de globale kaders die de Omgevingsvisie stelt. Komende jaren werken we aan het Omgevingsplan. Dit is bindend voor iedereen.

Programma's

Deze Omgevingsvisie biedt ruimte en stelt ambities, kaders en richtlijnen. Verdere uitwerking van het strategisch beleid in de Omgevingsvisie kan op operationeel niveau plaatsvinden via Programma's. Het Omgevingsprogramma is een flexibel instrument dat de gemeente kan toepassen in verschillende fasen van de beleidscyclus. Een Programma heeft verschillende kenmerken en de gemeente moet zichzelf er aan houden (zelfbindend). Het wordt vastgesteld door het college. Er kan worden gewerkt met onder andere gebiedsgerichte, thematische of opgavegerichte Programma's. Een gebiedsgericht Programma kan bijvoorbeeld het uitwerken van de visie voor de binnenstad zijn. In Hoorn noemen we gebiedsgerichte programma's 'Gebiedsplannen'. Een thematisch gericht Programma kan bijvoorbeeld zijn het uitwerken van een plan om de biodiversiteit binnen de gemeente te verbeteren. Een opgavegericht Programma kan bijvoorbeeld zijn het uitwerken van één van de in de Omgevingsvisie door de gemeente Hoorn opgestelde opgaven. Het is nog niet duidelijk of en waarvoor de gemeente Hoorn Programma's en Gebiedsplannen gaat maken.

Monitoring

Een Omgevingsvisie is geen document dat we nu eenmalig maken, maar het is een doorlopend proces. Hierbij kan monitoringsinformatie (meten = weten) en evaluatie aanleiding zijn om de Omgevingsvisie iets bij te stellen. In onderstaand figuur is te zien wat de plek van de visie is in de gehele beleidscyclus (beleidsontwikkeling - beleidsdoorwerking - uitvoering - terugkoppeling). De ambities uit de Omgevingsvisie werken namelijk door in het Omgevingsplan, programma's en uiteindelijk vergunningverlening.

Zijn er nieuwe inzichten, dan hoeven we de Omgevingsvisie niet in zijn geheel aan te passen. Het is ook een optie om alleen dat deel aan te passen waar, gezien de ontwikkelingen, behoefte aan is. De gemeente Hoorn wil de Omgevingsvisie op termijn vierjaarlijks gaan evalueren. De eerste keer vindt er een evaluatie plaats twee jaar na vaststelling.

6.2 Samenwerking en rol van de gemeente

We vinden het in Hoorn belangrijk dat inwoners, ondernemers en andere partijen zoveel mogelijk de ruimte krijgen om initiatieven in de leefomgeving te nemen. Ook vinden we het belangrijk dat zij in een vroeg stadium worden betrokken bij het maken van plannen en het beoordelen van initiatieven. Met een open houding staan we klaar voor wie ons nodig heeft. Hierbij gaan we niet uit van het 'nee, tenzij' principe, maar het 'ja, mits'. Als het nodig is zoeken we hiervoor de rek in de regels. We willen maatwerk bieden waar dit nodig is. Daarnaast willen we in de toekomst sneller beslissingen nemen, integraler werken en nog transparanter.

Rollen van de gemeente

In de samenwerking met de Hoornse samenleving heeft de gemeente verschillende rollen:

- De gemeente is zelf initiatiefnemer, bijvoorbeeld bij grond die zij in bezit heeft en tot ontwikkeling wil brengen en maatschappelijke doelen die ze wil realiseren.
- De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor initiatiefnemers met plannen voor de fysieke leefomgeving. De gemeente kan als belanghebbende meedoen met initiatieven van anderen in een publiek-private samenwerking, waarbij zij het algemeen belang bewaakt.
- Bij een eigen ontwikkeling brengen de initiatiefnemers vaak de belangen van de directe omgeving in beeld en zijn ze zelf verantwoordelijk voor de belangenafweging en het gesprek hierover. Op basis van een afweging van alle belangen moet de gemeente uiteindelijk een definitief besluit nemen. Als eindbeslisser bepaalt ze of een initiatief daadwerkelijk door mag gaan. De gemeente hakt knopen door en maakt duidelijk hoe ze de verschillende belangen heeft afgewogen in haar besluit.

(Regionale) samenwerking

De gemeente Hoorn werkt steeds meer samen met andere overheden zoals de provincie Noord-Holland, de Metropoolregio Amsterdam (MRA), buurgemeenten en verschillende ketenpartners. Ketenpartners voor de Omgevingsvisie zijn naast de provincie: Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, PWN, GGD en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. We opereren steeds meer als één overheid want steeds meer vraagstukken vragen om regionale samenwerking.

De (regionale) samenwerking is belangrijk voor Hoorn want samen krijgen we meer gedaan. Er zijn meerdere gemeenteoverstijgende en gezamenlijke ambities waar de gemeente met regionale partners aan wil (blijven) werken. Enkele voorbeelden:

- De Hoornse Lijn;
- Project Bereikbare Steden van de MRA;
- Duurzame energieopwekking en uitwerken van de Regionale Energie Strategie en Uitvoeringsprogramma energieneutraal Westfriesland 2040.

6.3 Beoogde investeringen en dekking

Hoorn wil meer stad worden. Dit brengt ook de nodige investeringen met zich mee. We verwachten te investeren op het gebied van onder andere water, groen, infrastructuur, (maatschappelijke) voorzieningen, gebouwen en duurzaamheid. Investeren in de uitvoering is een proces van keuzes maken, want middelen en ruimte zijn schaars. De financiering van projecten die passen in of voortvloeien uit deze visie wordt per project of gebied uitgewerkt, waarna besluitvorming zal volgen volgens de regels die de raad daarvoor heeft gesteld. De gemeente moet daarbij de kosten inpassen in de budgetten die daarvoor beschikbaar zijn of moet met samenwerkingspartners, mede-overheden of private partijen zorgen voor aanvullende financiële ruimte. Omdat ook private partijen gaan profiteren van deze investeringen, kan de gemeente waar mogelijk ook hen om een bijdrage vragen. Op die manier draagt iedereen in Hoorn draagt bij aan het meer stad worden van Hoorn.

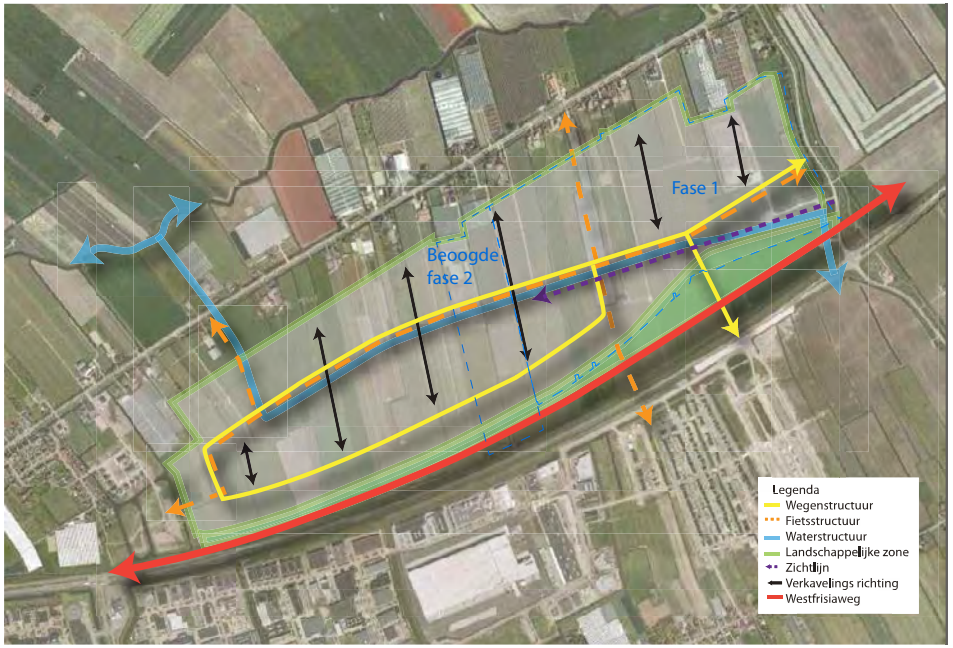
Op hoofdlijnen bestaan er (onder de Omgevingswet), vanuit de gemeente bekeken, vier dekkingsmogelijkheden om investeringen te bekostigen:

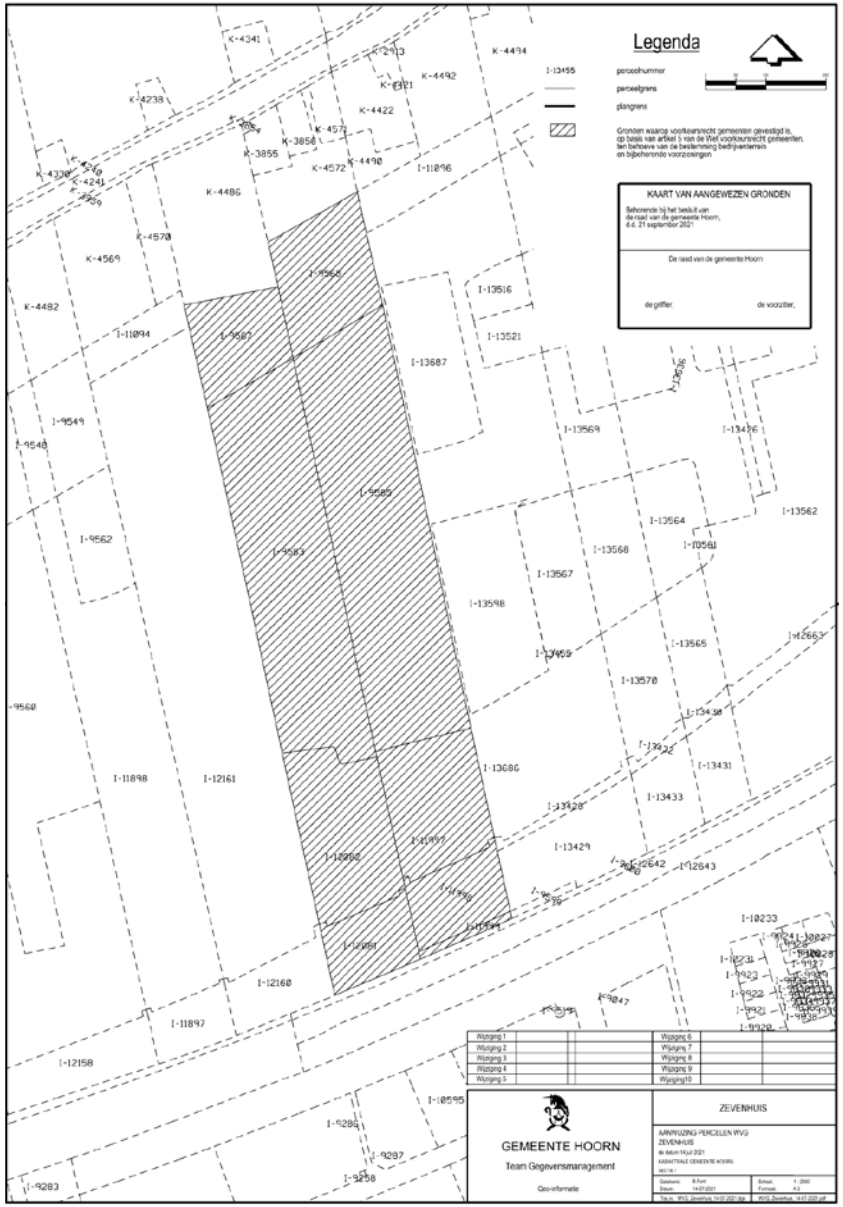
1. gemeentelijke exploitatie;
2. subsidies en bijdragen;
3. gemeentelijke grondexploitatie;
4. kostenverhaal en financiële bijdragen op basis van de Omgevingswet.

In de Nota Kostenverhaal van de gemeente Hoorn is de wijze beschreven waarop de gemeente Hoorn invulling geeft aan de wettelijke verplichting tot het verhalen van kosten. In het Omgevingsplan of in een Omgevingsprogramma worden aanvullende financiële regels opgenomen waar nodig.

6.4 Wet voorkeursrecht gemeenten - Zevenhuis

Sommige delen van de Omgevingsvisie zijn al concreter uitgewerkt dan anderen. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Zevenhuis. Recent (21 september 2021) heeft de gemeente voor dit gebied reeds een vestigingsbesluit in het kader van de Wet voorkeursrecht gemeenten genomen. Het betreft het gearceerde deel van bijgevoegde afbeelding hiernaast en beoogde fase 2 van afbeelding hieronder. Vanuit deze Omgevingsvisie worden aan dit gebied grotendeels dezelfde (niet-agrarische) functies toegedacht, namelijk bedrijvigheid, verkeer en water met alle bijbehorende voorzieningen.

6.5 Spelregels voor nieuwe initiatieven

In de Omgevingsvisie van Hoorn zijn heldere ambities beschreven. Hoorn wordt meer stad en wordt weer ontwikkelgemeente. Dat gaan we zorgvuldig doen en we zetten hierbij in op kwaliteit. De regie houden op wat moet worden gebouwd is daarom nodig. We ontwikkelen een overzichtelijk proces zodat initiatiefnemers weten waar men aan moet voldoen. Initiatieven worden gewogen in de Intaketafel. Zijn dit initiatieven die bijdragen aan de ambities van Hoorn? Als een plan voldoet aan de ambities vindt verdere verdieping plaats en worden alle aspecten van het plan uitgewerkt.

Het exacte proces, de daadwerkelijke weging en toetsing en de prioritering van (nieuw)bouwplannen wordt nader uitgewerkt.

Colofon

September 2021

Deze Omgevingsvisie is opgesteld door:
KuiperCompagnons en de Gemeente Hoorn

In opdracht van:
Gemeente Hoorn

GEMEENTE HOORN

KUIPER COMPAGNONS

Bijlagen

B.1 Samenvatting

Samenvatting - Inleiding

In de omgevingsvisie beschrijven we onze visie op onze ‘fysieke leefomgeving’. Dit gaat over veel verschillende onderwerpen. Onder ‘fysieke leefomgeving’ verstaan we bijvoorbeeld landschap, natuur, water, milieu, verkeer en vervoer, wonen, economie en cultureel erfgoed. We maken deze visie op onze omgeving omdat de ruimte beperkt is en we scherpe keuzes moeten maken wat we waar wel of niet willen ontwikkelen of behouden. Niet alles kan overal. We maken de Omgevingsvisie ook omdat het een (verplicht) onderdeel is van een nieuwe landelijke wet die volgend jaar ingaat, de Omgevingswet. We hebben de Omgevingsvisie samen met inwoners, ondernemers en partners van de gemeente gemaakt. Er bleek een grote betrokkenheid om mee te denken over de toekomst van Hoorn. De gemeente is hier erg blij mee. Het heeft de Omgevingsvisie beter gemaakt.

De Omgevingsvisie van de gemeente Hoorn beschrijft de keuzes die we vandaag moeten maken, om in 2040 als stad nog completer en krachtiger te zijn. Wat dit precies inhoudt, beschrijven we hierna op hoofdlijnen en in hoofdstuk 4 en 5 in meer detail. Een belangrijke keuze die we maken is om ‘Meer stad’ te worden. Deze keuze leggen we in meer detail uit in hoofdstuk 3. We gebruiken de Omgevingsvisie als zogenoemde ‘stip op de horizon’ bij het uitwerken van onze plannen en ideeën. We maken daarbij keuzes over onze omgeving. Deze keuzes gaan over wat we waardevol vinden en willen beschermen. De keuzes gaan ook over wat voor nieuwe ontwikkelingen we willen en waar deze moeten komen.

In de Omgevingsvisie beschrijven we daarom eerst de kwaliteiten van onze gemeente. Vervolgens geven we met heldere keuzes en duidelijke kaartbeelden aan met welke plannen en ideeën we tot 2040 aan de slag gaan. Op deze manier weet iedereen hoe de gemeente Hoorn zich tot 2040 zal ontwikkelen.

De Omgevingsvisie is een belangrijke stap bij de invoering van de wet in de gemeente Hoorn. Het is de eerste stap in de beleidscyclus. De Omgevingsvisie Hoorn vervangt de structuurvisie Hoorn uit 2013.

Visie op hoofdlijnen

Hoorn vervult als ‘krachtige centrumstad’ een belangrijke rol in Westfriesland. Met ‘krachtige centrumstad’ bedoelen we dat Hoorn, als hoofdstad van Westfriesland, belangrijke unieke functies vervult voor de ***regio***. Denk daarbij bijvoorbeeld aan vermaak in en om de binnenstad, werk bij de Hoornse bedrijven of leren bij scholen en zorg in het ziekenhuis. Door de goede verbindingen via snelweg en spoorlijn is Hoorn onderdeel van het ‘dagelijks stedelijk systeem’ van Amsterdam. Met ‘dagelijks stedelijk systeem’ bedoelen we dat er dagelijks een grote uitwisseling van mensen en goederen plaatsvindt. Denk bijvoorbeeld aan de Horinezen die iedere werkdag naar Amsterdam reizen voor werk of studie of producten die dagelijks vanaf de bedrijventerreinen worden vervoerd.

Rondom Hoorn zijn het prachtige Westfriese landschap en het weidse Markermeer belangrijke kwaliteiten. Ook binnen de gemeente zijn de oude landschappelijke kwaliteiten nog herkenbaar. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de stolpboerderijen met bijbehorende groene erven, de groene kavels, de wegsloten en de oude bomen langs de linten. Het Keern verbindt de historische binnenstad met de lintdorpen Zwaag en Blokker. Ook de nieuwere parken, groengebieden en waterwegen zijn belangrijke ***kwaliteiten***. Deze bestaande kwaliteiten op het gebied van cultuurhistorie, groen, water en regionale functies zijn in de kwaliteitskaart opgenomen.

Kortom, Hoorn is een krachtige centrumstad omringd door het prachtige Westfriese landschap en is onderdeel van het Amsterdamse stedelijke systeem. We zijn een ‘complete stad’ waar niet alleen gewoond wordt. Er is namelijk ook voldoende werk, zorg en onderwijs en er zijn voldoende voorzieningen om van het leven te genieten. Komende jaren werken we hard aan ***een nog completer en krachtiger Hoorn***.

Een compleet en krachtig Hoorn is geen vanzelfsprekendheid. Hiervoor moeten we verschillende ***uitdagingen*** overwinnen. Zo moeten we komende decennia bijvoorbeeld het tekort aan woningen oplossen, onze energiebronnen drastisch verduurzamen en omgaan met een economie die in verhouding hoger opgeleid personeel vraagt. Daarnaast hebben we te maken met in verhouding steeds meer ouderen en steeds minder jongeren en jonge gezinnen, waardoor het draagvlak voor voorzieningen onder druk kan komen te staan. Ook de toenemende kloof tussen arm en rijk, en grotendeels langs dezelfde lijnen, hoog- en laagopgeleid en gezond en ongezond is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Een belangrijke sleutel om deze uitdagingen te overwinnen en Hoorn nog krachtiger, completer en leefbaarder te maken ligt in het verder ***'intensiveren'*** van de stad. Met intensiveren bedoelen we het toevoegen, clusteren en mengen van woningen, bedrijven en voorzieningen binnen de bestaande stad. Dit doen we met bijzondere aandacht voor het type bebouwing en in het bijzonder nabij de treinstations. Het type bebouwing en omgeving heeft namelijk invloed op leefbaarheid en vastgoedprijzen. Zo is de leefbaarheid of vastgoedprijs vaak lager in wijken met veel flats, weinig groen en waar openbaar vervoer ontbreekt. ***Functiemenging*** is hierbij ook een belangrijk thema. Door de mate van menging te verhogen verminderen we de afstand van verplaatsingen tussen wonen, werken en winkelen, dragen we bij aan een gedeeld gebruik van infrastructuur (zoals parkeerpleinen, duurzame warmtenetten en openbaar vervoer), zorgen we voor meer levendigheid en meer draagvlak voor lokale voorzieningen en winkels. We dragen hiermee ook bij aan een hoger veiligheidsgevoel en, in samenhang met dichtheid en menging van doelgroepen, minder criminaliteit.

Daarom ontwikkelen we nieuwe ***stads- en woonwijken***. We voegen hier de missende woningen voor jongeren, jonge gezinnen, ouderen en andere woningzoekenden toe. We zorgen er hierdoor ook voor dat hoger opgeleide jongeren en jonge gezinnen hier kunnen blijven leren en werken. We streven ernaar daarom hoger onderwijs naar Hoorn te halen en bieden ruimte aan duizenden nieuwe banen. Het merendeel van deze ***nieuwe bedrijven, woningen en scholen*** komen binnen een straal van 1200 meter van de stations, in de verschillende intensiverings- en transformatiegebieden.

Meer woningen, banen en scholen zorgen ook voor meer verplaatsingen van mensen en goederen. De uitdaging is om files en parkeerproblemen te voorkomen. Dit doen we door dichtbij bestaande treinstations te bouwen en in te zetten op alternatieven voor de auto. Denk daarbij bijvoorbeeld aan meer, veiligere en snellere fiets- en wandelpaden in combinatie met goede bus- en treinverbindingen. We zetten ons samen met inwoners en partners in om al het ***vervoer*** in onze gemeente ***schoner*** te maken. Naast wonen, werken en leren is de gemeente Hoorn ook aantrekkelijk om te bezoeken als toerist. We ***verwelkomen bezoekers*** in onze gemeente. Denk bijvoorbeeld aan alle mensen die op de kwaliteiten van Hoorn afkomen, zoals de fanatieke zeilers die rusten in de haven, cultuurliefhebbers in de binnenstad en feestvierders aan het stadsstrand.

We verwelkomen dus meer inwoners, werknemers, scholieren en bezoekers en leiden de verplaatsingen die hierbij horen in goede banen. Dit combineren we met meer ruimte voor ***duurzame energie, groen en water***. Voor zowel de bestaande als nieuwe delen van de gemeente is deze combinatie een grote uitdaging die veel van dezelfde ruimte vraagt. Kortom, we moeten de beschikbare ruimte op meer dan een manier gebruiken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het plaatsen van zonnepanelen boven parkeerplaatsen die maar half verhard zijn om het water door te laten of openbaar toegankelijke groene daken boven nieuwe appartementen met ondergrondse parkeergarages en een warmte-koude opslag systeem daaronder.

We ***combineren*** zoveel mogelijk functies, met name bij nieuwe ontwikkelingen, maar sommige functies combineren we niet omdat dit vanwege ***veiligheid of gezondheid*** niet verstandig is. Denk daarbij bijvoorbeeld aan woningen nabij bedrijven die veel geluid- en geuroverlast veroorzaken of bouwen op risicovolle buisleidingen.

We willen '***radicaal vergroenen***'. Daarmee bedoelen we dat we samen met inwoners en ondernemers nieuwe en bestaande gevels, daken, tuinen, straten, parkeerplaatsen en pleinen gaan 'vergroenen' en waar nodig 'vernatten'. Hierdoor zijn we beter bestand tegen een veranderend klimaat. Door meer ruimte voor groen en water zijn we namelijk beter bestand tegen intense buien en hittegolven. Daardoor houden we onze voeten droog en onze hoofden koel. Dit is niet alleen van belang om schade te voorkomen. Het draagt ook bij aan de gezondheid van onze inwoners. Hittegolven zijn namelijk levensgevaarlijk voor ouderen, nabijheid van groen heeft een positief effect op de mentale gezondheid en het verbetert de luchtkwaliteit. We willen op zoveel mogelijk manieren bijdragen aan een gezonde omgeving. Daarom richten we de openbare ruimte zo in dat deze '***uitnodigt tot bewegen en ontmoeten***'. Met 'uitnodigen tot bewegen en ontmoeten' bedoelen we bijvoorbeeld dat er voldoende speel- en sportplekken voor jong en oud zijn, men graag in de openbare ruimte verblijft en dat we in de openbare ruimte zoveel mogelijk prioriteit geven aan wandelaars en fietsers.

Het is ook van belang dat we ervoor zorgen dat de ***sociale en maatschappelijke voorzieningen*** zoals bijvoorbeeld gezondheidscentra, scholen, culturele centra en buurthuizen, ***meegroeien*** met het aantal nwoners, werknemers, scholieren en bezoekers.

Visiekaart

Deze hiervoor beschreven visie is in de visiekaart vertaald. Deze kaart is opgebouwd uit de volgende ‘lagen’. Deze ‘lagen’ zijn in de omgevingsvisie in meer detail toegelicht.

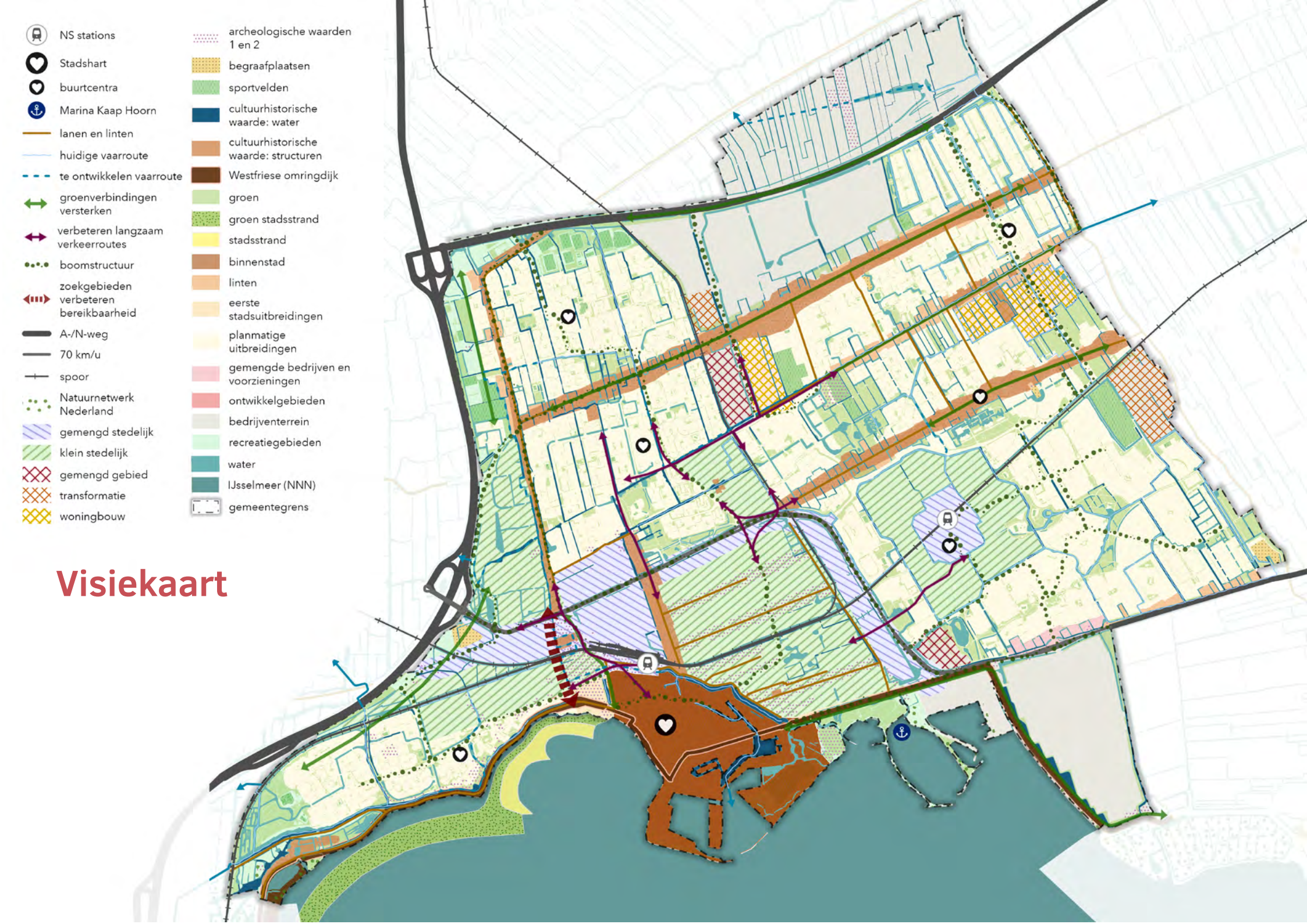
- ***Kwaliteiten***
- ***Bestaande stad***
- ***Ontwikkelingen***

In de ‘kwaliteitslaag’ bepalen we waar extra aandacht voor kwaliteit nodig is om deze te beschermen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan regels voor het behoud van natuur, erfgoed en parken of hoge eisen aan beeldkwaliteit aan de linten en in het historische centrum.

In de ‘laag van de bestaande stad’ beschrijven we de huidige opbouw van de stad. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het bestaande stratenpatroon, verschillende type woonwijken, bedrijventerreinen en buurtcentra. Samen met de ‘kwaliteitslaag’ vormt dit de basis. We bouwen hier met nieuwe ontwikkelingen op voort.

In de ‘ontwikkelingslaag’ beschrijven we waar we aan wat voor type ontwikkelingen ruimte willen bieden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gebieden waar we stadse wijken ontwikkelen, extra groen toevoegen en duurzame energie opwekken.

NS stations
Stadshart
buurtcentra
Marina Kaap Hoorn
lanen en linten
huidige vaarroute
te ontwikkelen vaarroute
groenverbindingen versterken
verbeteren langzaam verkeerroutes
boomstructuur
zoekgebieden verbeteren bereikbaarheid
A-/N-weg
70 km/u
spoor
Natuurnetwerk Nederland
gemengd stedelijk
klein stedelijk
gemengd gebied
transformatie
woningbouw
archeologische waarden 1 en 2
begraafplaatsen
sportvelden
cultuurhistorische waarde: water
cultuurhistorische waarde: structuren
Westfriese omringdijk
groen
groen stadsstrand
stadsstrand
binnenstad
linten
eerste stadsuitbreidingen
planmatige uitbreidingen
gemengde bedrijven en voorzieningen
ontwikkelgebieden
bedrijventerrein
recreatiegebieden
water
IJsselmeer (NNN)
gemeentegrens

Visiekaart

Werken met de Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie Hoorn 2040 geven we ook een kijkje in de manier waarop we de stap maken van een visie naar uitvoering. De Omgevingsvisie van Hoorn staat niet op zichzelf. Er is een duidelijke relatie met het Omgevingsplan en Programma's, andere instrumenten van de Omgevingswet. Dit kan in de toekomst de reden zijn om de Omgevingsvisie weer iets aan te passen als dit nodig is. Deze Omgevingsvisie (de stip op de horizon) is nu bewust globaal van opzet en kan bij een eventuele toekomstige aanpassing op onderdelen gedetailleerder worden, als dat nodig is. Het is de eerste stap in de beleidscyclus. De ambities kunnen in een latere fase nog verder worden verdiept in Programma's of plantontwikkelingen. We werken samen met andere partijen en de regio aan de ambities beschreven in deze omgevingsvisie. De gemeente zal hierin zo nu en dan verschillende rollen aannemen. Soms zijn we initiatiefnemer, regisseur of maken we juist zaken mogelijk. Het meer stad worden zal ook enige kosten hebben. We hebben daarom beschreven welke mogelijkheden er zijn om deze investeringen te bekostigen. We geven als laatste initiatiefnemers duidelijke spelregels mee wanneer ze met een initiatief komen.

